

METODİK`AYN KİTAB

YİQSUM

MAKTABIN KİTAB

4

Zəbərçət Süleymanova, Şakir Navruzov,
Gulcahan Osmanova

Yiqsum 4

Girgıng`us qətqiy heleni maktabbıdı
4-sınfısın yiqsumuken
METODİK`AYN KİTAB

© Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi

**Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0
International (CC BY-NC-SA 4.0)**

Bu nəşr Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International lisenziyası (CC BY-NC-SA 4.0) ilə www.trims.edu.az saytında yerləşdirilmişdir. Bu nəşrdən istifadə edərkən lisenziyanın şərtləri qəbul edilmiş sayılır:

İstinad zamanı nəşrin müəllif(lər)inin adı göstərilməlidir.

Nəşrdən kommersiya məqsədilə istifadə qadağandır.

Tөрәмә nəşrlər orijinal nəşrin lisenziya şərtləri ilə yayılmalıdır.

Bu nəşrlə bağlı irad və təkliflərinizi
chashioglu@gmail.com və derslik@edu.gov.az
elektron ünvanlarına göndərməyiniz xahiş olunur.
Əməkdaşlığınız üçün əvvəlcədən təşəkkür edirik!

KİTABEDİNBI

<i>Yığsum məktəbni kitabın məzmun konsepsiya və xətdəq`ani darsbışin planeeqa aççuy</i>	3
<i>Məzmun standartbışin izah hı`iy və darsbış xətdəq`ani vaxtal mançin reallaşdırmısı`iy</i>	3
<i>Fənbışdi abnayıy fənbışdi areena integrasiya</i>	7
<i>Qiymatbışin huvuy</i>	7
I BİT`ALFIY	8
1 dars • TS`ETTİYN ZANG	9
2 dars • G`AHRAMANAR VAATS`A VUXHES	11
3 dars • İ`MRENA NAXXVARIY	14
4 dars • 18 – OKTYABR	16
5-6 dars • AVEEKIYN PIL	18
7 dars • KUÇEYNI LAMPAYNA MEXXVA	22
1 – K`inin Summativ	24
II BİT`ALFIY	25
8 dars • Q`ÖBE`SDA G`ARABAĞNA MUHARIBA	26
9 dars • LEYLAK VA BULBUL	29
10 dars • VATAN	31
11-12 dars • XVAAS HUVOOXHAR, DETS`ANG`US MASSA HİDYOLE	34
13 dars • SEHİRİKAN KALYMA	39
14 dars • SEHİRİYVALLA ADK`İNİN KALYMA	43
2 – K`inin Summativ	45
III BİT`ALFIY	46
15 dars • İNŞA	47
16 dars • H. Z. TAĞİYEV NƏXÜRNE MILYONÇİY İXHA	50
17 dars • Q`İ`DMİYN ZOR	53
18 dars • TS`EDNİ SENIL	56
19 dars • SƏ`ƏTSAZ QƏN	58
20 dars • GUCNANA GADE	61
21 dars • BANAVUŞ	64
3 – K`inin Summativ	66
IV BİT`ALFIY	67
22 dars • MISSINA AĞAYİY PEŞEKAR	68
23 dars • MARALIN İ`HTİBAR	70
24 dars • QOTGİYN HƏQ`İQ`AT	73
25-26 dars • G`AYE SA`ANA EMİY	76
27 dars • FATMAYNA MEXXVA	79
28 dars • APRELİN TS`ETTİYN YİĞ	82
4 – K`inin Summativ	83
V BİT`ALFIY	84
29 dars • VATAN HİCONE?	85
30 dars • RƏHBƏRIS İKKİYKANAN T`ET`BI	87
31-32 dars • XİLASKAR	89
33 dars • ŞAHZADAYİY K`İNNA PEŞAKAR	93
5 – K`inin Summativ	95

YIQQSUM MAKTABNI KITABIN MƏZMUN KONS'EPSIYA VA XƏDQA'ANI DARSBIŞIN PLANEQA AÇÇUY

Yiqsum 4- esdi sınıfıe ülcümee 2-le sə'ət, 33-le ülcümna, sa darsani senee 66-le sə'ətna uvhiy fikree aqqı vodun. Şok'le ats'an, k'inni summativbişis qiymat huvuy 4-6-ni ülcümuke sa yəqqee darsani kitabee haguyni sa bölməys ikkes ikkan.

Yik'el aqqas, ini darsanı kitabee yiqsummi xədqı'iy, uvhuy 6-manzileka fikree aqqı. İn mərhələbı avud haguynbı xhinne gik'anas ikkan.

BİT'ALİ'İY	SƏ'ƏT
I	14
II	14
III	14
IV	14
V	10
Gırgıda	66 (33 ülcüm)

Oğa haguyn bit'alı'iy 66 sə'ətis nəzare aqqı vodun. Mə'əllimis otk'unni metodik'ayni kitabee har sa bit'alı'iy q'oma ilg'eç'esdi mövzubişin dobi heli vodunbı. Mə'əllimaaşee har 4-6-ni ülcümuke sa yəqqee k'inni summativın darsbı ilğeç'esinbı vodunbı. Mövzubi məzmun standartbişikə bağıda vodunbı.

Sa mövzuys sa sə'ət darsna uvhuy planneqa aççu vodun. Mani sə'ətee agar qətdiyxhe, manke mançika bağılı huvuy tapşırıxbı ha'a, agar grammatik'ayka bağılıdaxhee, manke yazı g'aydabışikva bağılı tapşırıxbı ha'a.

- Har sa ts'edin dars məzmunni standartbişikayiy xətdı'iyın maq'sad hıvıni cadvalıka gıyğal.
- Darsan gırgın mərhələbı haqvan q'om, gidğılıy avğançe xat ts'its'auyni kışşeni lezani rangaka curu' u vodun.
- Ha sa dars əlg'əəng'a istifadə ha'an məzmunni standartın nekke ixhes ixhay hagvasdimee, haguyni abzats'ni ögil mani standartna numra k'ışşeni lezani rangaka huvu vobna.
- K'ırı alixhedimee fikree aqqıyn mətniy materialbı cıvvarani rangaka huvu vodun.
- Mə'əllimaaşin cıvabbıiy qıdghınıybı kursivıka hıgu vodunbı.
- Tapşırıxbışin alıdghınıybı va şagirdaaşdı surale ts'etta fikreeqa qadı quvuyn alıdghınıybı ç'ərani rangıka huvu vodunbı
- Mısyahat g'oocen xətdı'iyın usulbiyy fənbişdi areedın integrasiya k'ixxheni k'arni şrifteka huvu vodun.

MƏZMUN STANDARTBIŞIN İZAH Hİ'İY VA DARSBIŞ XƏTQA'ANI VAXTAL MANÇIN REALLAŞDIRMISI'İY

Mə'əllimimee otk'unni ini metodik kitabee har bit'al ha'uyınçını q'oma huvuyıni cadvalee məzmunun standartbı, dars'ni kitabedni mövzubişik sik'ı, akarada otk'un vodunbı. Darsani kitabni ölgeni sassani bit'al ha'uyınçını q'oma, qətdiyisiy otk'unıys məzmunun standartbı huvu deşodunbı. Man mançıl-alla vodun, ts'edin darsan sen həşde gidğıl va uşaxaaşis bık'ırda orfografiye ilğeç'u deş. Manıd g'ammişxhen vodun.

Su fikree aqqas ikkan, MMK-e məzmunni standartbişda məna va xətqi iy əlğəni vaxtal standartbişin yəqbi nəxüdiy reallaşmışa`as izah ha`u açux ha`u vodun. Xətqi`iyına q`omana maq`sad curayni darsbişdi numunabişee huvu vobna. Mançil-allad darsanı kitabee izah ha`an gırğun darsbı xətqi`iy əlğəni vaxtqal saxhuled standartın reallaşmışxhays kumaq ha`a.

Fənnis aidın maq`sad va vazifabı cıgaylqa hixhara`asdimee dağayd huvuyn məzmunın xatbı ixhes ikkan

- K`ırı gyaqqı – hiliy ıxhay
- Yuşeni`ıy
- Qətgıy
- Otk`uniy

1. K`ırı gyaqqı – hiliy ıxhay

Sayee k`ıldanı xalq`bişdi k`urik`ulumni xədq`anı yəqbişee k`ırı alixxhı-g`ammişxhayni əxiybişin formeeqa aççuy sa lezimin faktor vodun. Şagirdaaşee dars xətqa`anı prots`esedin gırğıda yuşena`anı, qətgıyn gırğing`us aaidni iı`mın va bədii mətnbı, radioyniy televiziyeın haguıy, maktabe alg`ayhıni tədbirbişeedin çıxışbı k`ırı huvu g`ammişexhenbı, g`ayxhıncı`s cona fıkr hagva, eyhe. Gırğıda inbı şagirdaaşee g`azammışı`iyni əxiybişis yuşena`anı vaxtae işlemişa`as imkan hoolena.

Kırı alixxhı-əlirxı`liy yuşeyn ək`elni kumaguka g`amışxha alyaat`uy vodun. Şübhe dena, in əxiy har sa şagirdis məktabeeqa qak`anasse canın harakat xhinnen vardiş eyxı, amma darsın huvuyni vaxtal gırğını surale sık`ıldad hiqa ayk`an. Şokle ats`an xhinne 3-sınıfe mizen g`aydabı uşaxaaşis ilğeçesse va manbişin ts`ettiyini dars uvhuyni vaxtal ikkanan məlumat yuşeyni kumag`uka hixharı`ıyl alla, kırı-alixxhı-əlirxiliy, əxuyın formeeqa aççuyın, xususi məna hoolı. Mə`əllim vaxtale-vaxtalqa maktabı kitabe va MK-e huvuyn mətnbı qətgı`, uşaxaaşis k`ırı alikkas ekka, alikkı formeeqa aççes əxə. Amma inı vaxtal mə`əllime sassa nyuansbı yik`eldixhna`as ikkan.

- Mə`əllimin yavaşda intonasiyeyka qətgıy uşaxaaşis k`ırı alixxhas alikka`an, yeyid dars izah ha`an yuşena`an mə`əllim sinfee həməxürni cigee ilyozaras ikkan, mang`un harakatbı (jest va mimikabı) gırğını şagirdaaşik`le g`acece.

- 3-sınıfını şagirdaaşin psixologiya yik`ee huvacı, mə`əllimni surale qədəqqən mətn geedid xəttə ixhes ikkan.

- Mətn qədəqqəng`a mə`əllime qətgıyni har sassa kalymayna məna uşaxaaşini surale alyabat`a devxhay vatsavxhee, dərhal yuşe yavasa`as vukkan, va manbişis ts`enni kalymayna məna açuxav`l, izah haa`as vukkan.

- Mə`əllimni surale şagirdaaşis huvuynı sualıbişee mançışda fıkr mətni oob hevles vukkan, va mə`əllimee şagirdaaşin marax suğotsa`asdimee manbişis həməxdun sualı g`əxəs ikkan, şagirdaşe məxdun sualı mətnıqa bağılı hiles əxecen.

- Sık`ılada qiyğə mə`əllimni surale hav`uyna yuşe bıkıravxhayle qiyğə, şagirdaaşe k`ırı alixxhıyni kalymayna qopkuna məna vats`avuxhay Haagvaşdimee subut ha`as ikkan.

- Yik`el aqqas ikkan, şagirdaaşe mə`əlimis k`ırı gyaqqang`a rəhətbə gyuv`aras vukkan, sınıfee manbişda fıkr hivxhaa`asın sa kar ixhes ikkan deş.

Şagird

1.1 K`ırı gyavquna fıkr hiliy vuxhay Haagva.

1.1.1. K`ırı huvuyni fıkrna məna təhlil haa`a

Xətqi`iyn maq`sadbı:

- Şagirdə k`ırı alixxhıyni mətnis huvuyni sualıbişin cavabbı qeli.
- Şagirdə k`ırı alixxhıyni mətnedın əsas fıkrı yik`e lı huva`acı manbı acuxaa`anı.
- Şagirdə mətnə k`ırı alixxhıyn hadisabı darsə huvuyni şikılbişika sana-sancını qehna açuxa`anı.
- Şagirdə k`ırı huvuyni mətnis aaidni şikılqa ilyakkı fıkr k`ora qav`u ,izah hu`a.

1.1.2. K`ırı huvuyna fıkr nəxubna vuxhay eyhi (mançini hək`ee cuna fıkr eyhi).

Xədqı`iyn maq`sadbı:

- Şagirdə cuni xalqni yugni harakatbişilqa qırzıl, k`ırı alixxını fıkrıqa nə`as uzah haa`a.

- Şagirdə mətnə k'ırı alixxheyini abzazılqə və ya mang`uni harakətılqə subyektiv-münasibət haagva.
- Şagirdə cuni ats`alılqə qırzıl, k'ırı alixxhiyini məlumatıqə fikir haagva, eyhi.

2. Yuşeni

Yuşeni`iy k'ırı alixxhi-əlirxi`yni məzmunni xətıkə alyaatuyini əxiybiyi vardişbişin hiqə adk`iniyigimee imkan hooli.

Şagirdə q`ayxhiyn yuşena`asdimee yuşeni məzmun xətıkə alyaatuyini əxiybişike istifadə ha`a. Xətqi`yn gırgını surabı giyts`anan hayin məzmun xət, yuşee lezimda eyxhen: cümle hav`uy, mətn ha`uy, dialoq və monoloq yuşeyni formabişiki istifadə ha`uy, xəbar hav`uy, g`ecen, yuşeni, medin mə`lumatbi si`iy əxiybişin formeeqə aççuys kumag ha`a.

Şagird:

2.1 Şifahi yuşen ha`as əxiy haqva

2.1.1. G`ecen, qədəqqən, g`iyxhen faktbişidiyix ixhayne karbişde hək`ee k`inin haguybi ha`a

Xətqi`yn maqsadbı

- G`acuyini karbişdi və ixhayncini hək`ee yuşena`a.
- K'ırı alixxhiyini mətnına fikir q`omance axreeqamee k`oraba yuşanee`e
- Siklee və q`acu ixhayni karbişidiyix hadisabişdi hək`ee xəbar haa`a

Ats`ançike, alyaat`uyini mə`lumatbişike istifadə ha`u şikilbişee ts`its`auynçini hək`ee yuşena`a.

2.1.2. Sade cümlebi istifadə hı`yka gaf haa`a.

Xətqi`yn maq`sadbı:

- Mizeni g`anunbişike istifadə ha`u, culedaqana yuşena`aşın mətnbı ha`a
- Şagirdni xizanni hək`ee hiqiy-allan k`anen hambazanı hək`ee maktabni hambazaşdi hək`ee yuşena`a
- Yuşena`ang`a yuşeyni curbacurni formabişike ikkanaxud istifadə ha`a.
- Yuşenang`a, ye yik`ençe seç`eyheng`a şagirdə lezimni mimik`ayke və jestbişike istifadə ha`a.

3. Qətqi

Qətqi məzmun xət` xətqi`yni gırgını curabişis istifadə eyxhen və man curabıd sana-sancika giyts`ananbı. Şagirdə qurbacur kitabbişençe qətqi alyaatə ixhayke, yeşemisavxhesdimee lezimın faktbi və ixhay hadisabı ats`axhesda imkan geeb qooxhe. Luğatni kalymabişin zap`as geed qıxhay, ts`ettiyni qətqiyn texnika, qotkuda qətxiy, ekda, qotkuda, ək`elika, uftanda qətqiyn vardişbi formeeqə aççes eyxhenbı.

Curbacurni usululni yuşeyni, kitabni mizel qətqin mətnbişdi mə`nayı oğa iş vukkeekang`a, faktbiyix hadisabı cura`as, çičis i`x`əs, akaran və curayn surabı aşkar ha`as, mançis fikir ehedimee imkan hooli. Şagirdə aşis ats`alin və hiss`ni əxiybi alyaabt`asda imkan vooxhe.

Şagird:

3.1 Ts`etta qızaxxiyne cuvabbişda mə`na şolqə hipxhırnava haagva.

3.1.1. Ts`etta qızaxxiyne əşyabişisiy vuk`lelqə qadıyne karbişis dobi hele, tayinatıs sik`i mugayise ha`a

Xətqi`yn maq`sadbı

- Şagirdə rast qadyn karbi mətnani şikilənçe ta`bal hı`ı, mançin leksik mə`nabişin dobi eyhe.
- Şagirdə mətnıs aaidni şikilbişee qızaxxin karbi və hadisabı neni varlıqbişis aaid ixhay ats`axhe, mançına luğatna mə`na eyhe.

3.1.2. Mətneedin terminbı cura`a

Xətqi`yn maq`sadbı

- Qətqi`yni mətnee kalmabişda mə`na açuxa`aa
- Şagirdə mətnee qızaxxeni sassa kalymabişda mə`na mançini akarani kalymabisika badalaa`a

3.2 Qətiq`yn texnik`ayiy, qətiqəs xəti qızhay hagva

3.2.1. Mətinbi obrazbişde xarakterbişis sik`ı qədəqqə

İni standarte qətiqiyn texnik`a yug qa`asdimee 3-ni sınıfnı axree ogeeqa qixxhiyn nekki qiygiyn maq`sad yik`el aqqaqqa. Manid eyxhen vodun, qətiqiyn texnik`a əlğəəni vaxtal ini standarbısqə ikkeekan addımbı ahas ikkan. Mancil-allad qətiqiyn texnika sa k`ats`eeqa qalya`asdimee, ögeeqa qixxhiyən xətiq`iy xədqə`an maq`sadbi ini standartıka sacıgee ixhes ikkan.

Xətiq`iyn maq`sadbi:

- Orfoepiyeyn g`aydabı gozet hı`ı xurun mətnbi qotkuda qədəqqə
- Cumledin kalymabı qotkuda uvhu mana bıkrıba qəbəqqə
- Alikka`ançedin kalymabı qotkuda uvhu man bıkrıda qədəqqə

3.2.2. Cumlebi intonasıyeyka tələffuz ha`a.

Xətiq`iyn maq`sadbi:

- Şagirdde kalymedin sesbi curayd va hecayni ad eyhe
- Kalymabı hecabışılqa bit`ala`u qədəqqə
- Hecabı gits`ın, manbi kalmabı xhinne qədəqqə

3.2.3. Bədi`ıyiy`ılymı mətinbişde hək`e k`inin təgdimatbi təgdim ha`a.

Xətiq`iyn maq`sadbi

- Curbacur janredın va uslubedin mətnbi hiliy ıxhay hagva.
- Nəsrka odk`uniyn mexxvaaşiniy hekayebışin əsas strukturun elementbi-abzats va Sura abzatsbi cura`anbi
- Nəzmka otk`unni şeç`bişin əsas strukturun elementbi-misrayiy bendbi cura`anbi, həməxüd şeç`edin gafiyeykan kalymabıd cura`anbi

3.2.4. Huvuyın mətin badal hı`y, davam hı`iy, xəti qı`iy maqsadıqa yaradıcı p`lan aqaqqa

Xətiq`iyn maq`sadbi:

- Mətneni curbacur hl`ssabışis ts`its`auyn sikilybi g`əxə
- Curayda huvuyıni şikilybişin, mətn neni hı`ssays aid ıxhay t`abal ha`a, hagva
- Mətnis huvuyıni şikilybişee, hadışabişena mə`na çıçıqana vuxhay məzmunni xatıs sik`ı t`abal haa`a

3.2.5. Mətin məzmun cuke xhinne xəti qa`a

Xətiq`iyn maq`sadbi:

Qəpqiyni cumleyn hoolena fıkr eyhe

- Qətiqiyni ats`axhayni cavabıs sik`ına şikil ,kalyma hagva
- Mətnençə xətiqıxhayn ts`edin mə`əlumat şagirdde cuni kalymabişika yuşanee`e
- Mətneni kokalni əsas fıkrbişika ayt`ılın qidghiniybişis cavabbi qeli.
- Mətnini məzmunus gexhan dekkaaşini uvhiybişike sa va sa xhuleble g`əxə.
- Mətnenid (q`omana fıkrnana cumle Haagva)

3.2.6. Mətinna ideya t`abal hav`u, obrazbi saddadə xarakteriza ha`a.

Xətiq`iyn maq`sadbi:

- Mətinni oğa işlemişexhi va mançe eyhenceni hək`ee fıkrbi eyhe (müləhizələr)
- Mətime eyhencena q`omana fıkr şik`ilbişika ilyakkı yuşena`a
- Qidghın-alidghını`y xhinnen mətn huvaag`ang`ə şagirdde obrazbişda yuşee cuni kalymabişika eyhe.
- Nenkexheyib xəp qıvxhana sa şeç` nəsrılqa sak`alau`u, hekayə xhinne yuşenee`e

4. Otk`iniy

İnsanaaşə yazıyni kumaguka insan nimee vorxhee, ictimai, iqtisadi va madani sahabişee xıleqa hitxhıriyn nailıyyatbi ümumi ha`a, r`lmi, bədi`ı yaradıcılığ işbi ikkeka, cun tarix oyk`an man qöəni nasılbişis sistemılqa adaççe, ak`an hıdyə`u huvacen. Mizena curalla, k`oralla huvaacena. Otk`uniyn yedni mizeni xətiq`ıynçee, nekki İkkanni əxiybişike qətiqiyn fəaliyyatbi işlemişxhesdimee imkan hooli, inəxüb ilyaakee sayee k`ıldani xalq`bişin mizar xətiqıxheşdimee otk`uniy mazmunni xatbişin sa xhinne alyat`a

Şagird

4.1 Otk`uniyn texnik`ayiy qətiqəs xəti qızhay hagva.

4.1.1. Qətiqiynə mətin məzmun oyk`an

Xətqi`iyn maq`sadı:

Şagirdde oyk`anni yuşee orfoqrafiyeyniy punktuats`iyeyn g`aydabişin əxiy hagva (tətbiq)

- Sesiy hərfbi sana-sançike cura`anbı
- Xədin va k`inin (xurun) hərfbi sana-sançike cura`u oyk`ananbı
- Kalymabı oyk`anang`a hecabişilqa bita`ala`u oyk`an

4.1.2. Otk`unee orfoqrafiyeyne normabişisiy durğu işaratbişis riayet ha`a

Xətqi`iyn maq`sadı:

- Huvuyıni xatıke alla (avğançe ooqa) təkrrar eyxhen tıka xatbı ts`its`i`ı, manbı giyts`ananbı
- Xileka otk`unin kalymabişiy cumlebı aq`vale oyk`ananbı
- Xileka otk`unin xurun mətnbı aq`vale oyk`ananbı

4.1.3. G`acu eyheniyiy xabar haa`ani xarakterikana karbişde hək`ee inşa ook`an.

Xətqi`iyn maq`sadı:

- Şagirdde cun fıkrıbi culed alqa, kumaqdena oyk`ananbı
- Şagirdde g`avxhuna cumleyiy kalyma oyk`an
- Şagirdde k`ırı alixxhiyn k`inin mətn oyk`an.

FƏNBIŞDI ABNAYIY FƏNBIŞDI AREENA INTEQRASIYA

Yiqsum maktabni kitabee va mañçini metodik`ayni vəsaittee nenixhed tapşırıǵna konkret maq`sad mazmunni standartın xətqi`iyni prots`esee reallaşmışı`ıy vodun.

İna maq`sad ha`asdimee, alğaa`asdimee, sassa vaxtal menni fənni məzmunni standartni kumaguka, vasiteyka eyxhi, ini vaxtalid fənbişdi areena integrasiya vooxhi.

Masalan: in tapşırıǵ. 4.1.2. Kalymabı hecabişilqa bit`ala`a, avudni standart ha`as yəq havasar. Amma man ha`asdimee şagirdde riyaziyyatne ats`ançike istifadə ha`as ikkan.

Oğa uvhuyn xhinne, yiqsum mazmunni standartbişike sassabı, əlirxi`liys, mansanbı xətqa`uyni mərhələys aaidda ixhay, xəttani vaxtal fənni abni integrasiyeyş yəq hooli.

Masalan: huvuyıni mətnee saxhuled əlamət, teher hagvan kalyma g`ekkan va manbı cigee işləmiş`ı mətn qətiy ilekkas ilekkan in tapşırıx ha`uyng`e, ham xətiy-əlirxi`liy əxiybı hagva, hamıd əlamət hagvanı kalymayn neni cinsis aidda ixhay hagva St (4.1.5.)

Diferensial xətqi`iys materialbı:

Otk`uniynbişe maktabın kitab va MK-den tapşırıǵbı oyk`anang`a şagirdaşına senbişda səviyes fıkrı huvuna. Mañçil-allad sassa tapşırıǵbişda daǵamiyvalla, yı`g`da ixhay metodik`ayni vəsaittee ç`ərani xəne (*) işarayka huvu vodunbı.

QIYMAT HUVUY

Manid ats`an, darsbişin huvuy, xətiy`ıy sık`ıldad yugda ixhesdimee, mə`əllimee şagirdni ats`aliybışis, əxi`ybışis hammaşe qiymət hivles vukkan. Mañçil-allad qiymət huvuy maq`sadni təlimni nətiçeyni alyabt`asdi xətiy`iyn sa curdexhen hı`şsa vodun.

Mə`əllimis otk`unni metodikayni kitabece (MMK) har sa bit`alı`ıy qiyğa huvuyıni k`innı summativ qiymatbişis (KSQ) materialbişike məəllimaşe istifadə ha`as əxə. Mə`əllimisse əxəsxhee vuced KSQ materialbı hazıra`as əxə. Amma har sa bit`alı`ıy qiyğa helen qiymatbişdi gixxhiyn materialbı hamanı bit`alı`ıyş əsas məzmun reallaşdırılmış standartbişis aaidda ixhes ikkan. Metodik kitabee harsa KSQ materialbişile qiyğa tapşırıǵbişis huvuyın ballbı va mañçinid əsasıl şagirdis qiymət hoolen gayda hagvas ikkan. Şok`el ats`an, xədi qat`ani vaxtal formativ qiymət givxhiy şagirdna təhsil ayaata`ni vaxtal alyaat`uyn ats`al sistemna-har surale yoxlanmışa`a nəzarəte huvaçes imkan hooli. Mañçil-allad ina qiymət huvuy sabara kriteriyabı va ölçubı hagva, cədvəlbişika ikkes ikkan.

Dars əlğəng`a, ogeeqa givxhuni maq`sadke, şagirdni ats`alike, əxiybışike asıllı vuxu qiymət huvuyıni cədvəlbişin say xəttə va k`ılda ixhes mumkunda vodun. İnçil-allad şı daǵayd sabara cədvəlbişin numunabı heli.

DARSBİŞİN SƏ'ƏTBİŞİLQA BİT'ALİ'İY

I BİT'ALİ'İY

Dars №	Kitabedınbı	Məzmunun standartbı	Sə'ətbışin say	Kitabena səiyfa	MK səiyfa
1.	TS'ETIYN ZANG	1.1.1, 1.1.2, 3.1.2, 4.1.2	2	6-7	9-11
2.	G`AHRAMANAR VAATS`A VUXHES	1.1.1, 1.1.2	2	8-10	11-13
3.	İMRENA NAXVXVARIY	1.1.1, 2.1.1, 3.1.2	2	11-12	14-15
4.	18 OKTYABR	2.1.2, 2.1.1, 4.1.3	2	13-14	16-17
5.	AVAYKIYN PIL (I hisse)	2.1.2, 2.1.1, 4.1.3	2	15-18	18-22
6.	AVAYKIYN PIL (II hisse)		2	19-21	
7.	KUÇEYNI LAMPAYNA MEXXVA	1.1.1, 4.1.2, 3.2.3	1	22-23	22-23
K`ININ SUMMATİV			1		24
Gırgıda			14 sə`ət	18 səiyfa	16 səiyfa

STANDARTBI: 1.1.1, 1.1.2, 3.1.2, 4.1.2

MÖVZU1: TS`ETTIYN ZANG

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI`IYN MAQ`SADBI
1.1.1.	K`ırı huvuynı fıkırna sade mə`na açu-xaa`a.	Şikleqa ilyaaki kırı huvuyn mətn hexxa`u yuşena`an.
1.1.2.	K`ırı huvuyna fikir nəxubna vuxhay eyhi (mançini hək`ee cuna fikir eyhi).	Ats`an faktbişilqa qırzil k`ırı huvuyna fikir nəxübna vuxhay eyhi.
3.1.2.	Mətneedin terminbı cura`a.	Xəttə mə`na heleni kalymabişin gırgın mənabı açuxa`a.
4.1.2.	Otk`unee orfografiyeyne normabişisiy durğu işaratbişis riayet ha`a.	Mətnençe lezimin hi`ssa qotkuda aq`vale oyk`an.

DARSIN TİP: İnduktiv

DARSIN FORMABI: Gruppabişkana iş, kollektivikana iş

DARSIN USUL: Muzakıra, ək`eleeqa qabına fikir

İNTEQRASIYA: Xarici dil

RESURSBİ: Kompüter, darsan kitabı, iş varaq`bı

MOTIVASIYE

Mə`əllime kompüterence ögee hazır hav`una kaset haagvana. Uşaxar şit`ytaaşin mə`niybı, deryahbişin, xhyanbişin, gyoğuy – gyoğani sesbişiqa k`ırı heli, kompüter yavaş ha`an.

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

- 1) Haguyni mənzarabişiqa ilyaakang`a, şu nya`ane vooxhi?
- 2) G`iyxheni sesbişe şokle hiçoyiy eyhi?
- 3) Hin sesbı nya`ane g`iyxhe?

SUALBIŞDI CAVABBİSİS K`IRI HELEN:

Said mə`əllime sə`ətni zangin k`inin ses ses g`ekkan

- 1) Hin ses öge g`ayxhiyni sesbişike nəxüdne curexi?
- 2) Neni şit`yaaşin sesbı şos zengin ses xhinne g`iyxhi?

kitabena səiyfa 6

TƏDGİGATIN SUAL:

“Ts`ettiyn zang`iy”, “Axredın zang” şok`le g`ayxhiyni menni zangbişile nişkayiy curexhi.

TƏDGİGATIN İKKIY:

Tədgigat “Ts`ettiyn zang” şeç` q`əbəqqə giviğalna. Çetinni kalymablşis izahat helen.

Gruppabişkana iş:

I grup: 1) Xhullele zangin ses şok`le ats`a vodun?
2) Neni zangini seseka su suğots`anbı?

II grup: 1) Neni zangini sesiqa, insan tsiyal eyxbı?
2) Neni zangni sesen şu ek`ba haa`anbı?

III grup: 1) Neni zangni sesen şu qəvəq`an haa`a?
2) Ts`ettiyni zangın ses şos nəxüdne yik`el qöö?

IV grup: 1) Neni işil işlemişoxhenbişis hammaşe zangın ses lezimexhi?
2) Neni zengn ses şos pisda g`iyxhi deş?

kitabena səiyfa 7

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Uşaxaşik`le ts`ettiyn zang g`iyxhen. Zangın manbı tek darseeqacab deş qotal, manbişis conı gelecekis qoot`alanbı

Q`İYMATBIŞİN HUVUY: Q`iyamat huvuy, cədvəlika əsasən vooxhena

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: Seç` yik`el alept`e

MÖVZU2: KALYMA VA ÇINA MƏNA

MOTİVASIYE

Mə`əllim: Uşaxar, q`uval curaylin kalymabı otk`un vodunbı: 1) akka, g`ul, şagird, kitab, oyk`an, uftanın, ek`da. yiy, car, lettı, mee, va, alla meeqa, xhinne

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

– Uşaxar, mani kalymabişıqa mə`na vobnane? (Uşaxaşe curayn – curayn fikirbı eyhi: ho`o, de`eş; sançıqa vobna, mansançıqa deşda)

TƏDGİGATIN SUAL:

Uşaxar, məna desin kalyma deşin. Kalymayqa nəxübnaxheb mə`na vobna? Kalymayna mə`na vats`avxhesdimee şı luğateeqa ulyaakas. (“Ts`əxniyy rusni) mizeni luğateençe 4 kalyma alyat`u mançil oğa iş vukkeeka.

TƏDGİGATIN İKKIY:

Gruppabişkana iş

I grup: Sualbişis cavab qelen kalymabı ok`ne.

II grup: Sualbişis cavab qidelen kalymabı ok`ne.

III grup: Giyts`anan kalymabı ok`ne.

IV grup: İnsanun hi`ssbı hagvan kalymabı ok`ne.
(qərqiniy, şadvalla, qəl, ona`iy va medınbı)

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Gruppabişe qeleni təqdimatbişilqa k`ırı heli, izah ha`a.

Darsani kitabni № 6-7 səhiyfeedin ats`al helen ciga qədəqqə, izah ha`a.

1 – tapşırıx oyk`an.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Kalymabışıqa q`öni curaylyna mə`na vobna: leksik – mə`nani kalymabişe sualbişis cavabbi qeli, kalyma cumle üzvu eyxhi.

Grammatik mə`nayn kalymabişe sualı cavab qeli deş, cumle üzvu eyxhi deş; mani kalymabişe cumledin kalymabı sana – sançıka giyts`an,yuşeyna mə`na qopkuba vats`axhes kumaq ha`a.

ALYAT`UY: Mizeni g`aydabişis sİK`ıyn tapşırıxbı ha`a.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: Sa k`ınni mətnençe grammatik mə`naynan kalymabı gəxi` ok`ne.

2 DARS

G`AHRAMANAR VAATS`A VUXHES

2 sə`ət

STANDARTBI: 1.1.1, 1.1.2.

MÖVZU1: G`AHRAMANAR VAATS`A VUXHES

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI`IYN MAQ`SADBI
1.1.1.	K`ırı huvuynı fıkrına sade mə`na açu-xaa`a.	Şikleqa ilyaakı kırı huvuyn mətn hexxa`u yuşena`an.
1.1.2.	K`ırı huvuyna fıkr nəxubna vuxhay eyhi (mançini hək`ee cuna fıkr eyhi).	Ats`an faktbişilqa qırzıl k`ırı huvuyna fıkr nəxübna vuxhay eyhi.

DARSIN TİP: İnduktiv

DARSIN FORMABI: Xənni va k`ınnı grupbabışkana iş

DARSIN USUL: Muzakira, ək`eleeqa qabına fıkr

İNTEQRASIYA: Xarici dil

RESURSBİ: Darsan kitabı, sikilyı, iş varaq`bı

MOTİVASİYE

G`u`f`oyk`al bombabı, mina, raketbı,
Şu yıştimeega giyxhe vod canbı.
Xəm-yığ dəv`ee, giyxhar deşud ulen k`ak`bı,
Nyak` dena huç`ookar Vatannimeega.

Yık`e aaxvasınbı Yıqıbı Şehidyar,
Uleppı nağbışe vobonbı yedyar.
Farah ha`a vodon ats`axhe şoka,
Vatan, manva quvu şas şu, Şehidyar!

Xudayar Muslimna dix Yusufzade, Məmmədov Fagan Vahidna dix, Əliyev Təbriz Tofik`na dix,
Rasulzade Təbriz Əfrayimna dix, Məmmədov Sadiq Sadəttina dix, Dursunov Fərid Fazilna dix.
Hini dobuşe şok`le hucone eyye?

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL: “G`ahraman” kalmayn şok`le hucoyi eyyi.

TƏDGİGATIN SUAL: Dav`iy hicova eyhenne vodun?

TƏDGİGATIN İKKİY:

1. Mətnin qətkətgiy
2. Mətnə o`o iş

Gruppabışikana iş.

I grupp G`ahramanar habat`anbı deş (esse)

II grupp Garabağ Azarbaycanna vobna (esse)

III grupp Gamebxhayn yığ (esse)

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ İY.

Xudayarı hək`ee şu huconi ehəs axa? Xudayarna dəv`iyına yaq nəxubna gibğil?

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Garabağıl xhuleyra sa Xudayar xhinena mek`unbu duxba avak`anav`u. Manbı vatanni mee conı canıle ilğebçiyınbı. Yışın torpağbı sak`alı`ıykıbı. Şehidar habat`anbı deş vatanıke pay voxhena deş!

Q`İYMATBİŞİN HUVUY:

Cədvalis uyğynda q`ıymatbı helenbı.

XAAQA HUVUYN TAPSİRİX:

Harunğe cuni rayonni şehidaaşını hək`ee ok`neşin.

kitabena səiyfa 8

MÖVZU2: KALYMAYN ÇINA VA İLĞEVÇ`UNA MƏ`NA

MOTIVASIYE

Gits`iniyni kalymabişee: g`ayeyn xav, xav g`ayeyke ali`i m – m`əna hoolena, manşa gits`iniyni kalymee: g`ayeyn yik`- yik` it`umim ixfhay, saglamın ixfhay hagva. Nya`as hamancad kalyma g`ayeyn menni sana-sançika bağılıda deşdi mə`nabişee işləmişexhi. G`ayeyken karbı, xaybı, it`iminbı eyxhenbı. İnsanna sağlamiyvallab (yik) g`ayexhinne it`umba vooxhena. Hamañçil-allab, it`umna sağlamiyvallayk`le (yik`) g`ayeyn, g`ayeyken eyhi gibğil.

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

(Manbı sıfatbışike ha`as rəhəttə eyxhi) Həməxdun gits`inin kalymabı t`abal he`e, manbı q`öni mə`nayı işləmişexhece?

TƏDGİGATIN SUAL:

Q`öble mə`na hooleni kalymabişin mə`nabı nenbıne? (Mançin dobi)

TƏDGİGATIN İKKİY:

Gruppabişikana iş. Huvuyıni sualıbışin cavabbi şagirdaşe iş haa`ni varaq`bışee oyk`an

I grup: luğateence 2 – 3 qöble mə`na hoolen kalymabı t`abal hı`ı ok`ne.

II grup: İttuna, q`apına, k`ınyaağən, kalymabı gits`inniyn q`öble mə`na helen kalymabı hı`ı ok`ne.

III grup: Huvuyıni gits`iniyni kalymabişee q`op`esda mə`na helen kalymabı nenbıne?

Os gyotxhan – yik` gyotxhan

İttun gıney – ittuna mız

K`ınyaağən t`ucva – k`ınyaağən xıleppı

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Gruppabişdi məlumatbışis k`ırı iyyxe va muzakira ha`a.

Darsani kitabıkana iş. Kitabni **№ 8** səhifeedın ats`al helen material qədəqqə va izah ha`a.

1 – tapşırıx ha`a.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Har kalymayqa cina ts`eppiyna mə`na vooxhena. Kalymays qiyğa vuxhani q`öp`esdi mə`nayk`le ilgevçuna mə`na eyhi.

ALYAT`UY: Mizeni g`aydays sik`ıyn tapşırıxbı oyk`an.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: 3 – tapşırıx heles eyxhi

kitabena səiyfa 9

kitabena səiyfa 10

STANDARTBI: 1.1.1 2.1.1 3.1.2

MÖVZU1: I`MRENA NAXXVARIY

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI`IYN MAQ`SADBI
1.1.1.	K`ırı huvuynu fıkrına sade mə`na açu-xaa`a.	Şikleqa ilyaaki kırı huvuyn mətn hexxa`u yuşena`an.
2.1.1.	G`ecen, qədəqqən, g`iyxhen faktbişdeyiy ixhayne karbişde hək`ee k`inin haguynı ha`a.	Şikile ye hek`edad q`aeuyni karbişdi va hadisabişdi hək`ee yuşna`a.
3.1.2.	Mətneedin terminbi cura`a.	Xətta mə`na heleni kalymabişin gırgın menabi açuxa`a.

DARSIN TİP: İnduktiv

DARSIN FORMABI: Xədin va k`inin, qrupbabişikana iş

DARSIN USUL: Muzakira, ək`eleeqa qabına fikir

İNTEQRASIYA: həyat bilgisi

RESURSLE: Kompüter

MOTIVASIYE

Mə`əllim xile topıka, aqa ikkeçuna. Mang`vee top ç`iyelqa g`avkkuna. Top meeb culqa sapk`ılna. Hin harakat sa – q`öni yəqqee ixhayn. Uşaxar matavxhaynı.

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

- 1) Top ç`iyelka üvxhüyngə va ya batıgıd üvxhüyngə, nya`as sapk`ın şasqa sivişk`ılna?
- 2) İnsane vuçe hi`in harakat, culqa nəxüdnə sişk`ıl. Uşaxaəşe curbacur fıkrı vuhuynbı

TƏDGİGATIN SUAL:

Əks – səda hıcone?

TƏDGİGATIN İKKİY:

“I`mrena naxxvari” mətn qədəqqən.

Gruppabişikana iş

I grup: “Əks – səda” hıcone, man nəxüdnə eyxi?

II grup: Xəppa vukkiykne! Nimee xəppe g`ayğı vukkanni vaxtal

III grup: Hürmat haa`as vukkanxhee

IV grup: İnsanaasin sabırıka vuxhay vukkanxhee

kitabena səiyfa 11

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Uşaxaaşis xətdıxaynki, insanna i`mır, cuni harakatbışda naxvvari vobna. İnsane g`ırağılqa hico huvee, man cus şiyk`alan

Amma hincis, xəppananbışe q`iyamat hooli deş. Şak`le g`ırağile yugna kalyma, yugun münasibat, yugna hürmat g`avces vukkanna. İnsanaaşik`le ats`axhes ikkanan ki, hi`ıyn hicooxhed g`ırağılqa heles ikkanan

Q`İYMATBİŞİN HUVUY: Q`iyamat cədvəlis uyğunba hoolena

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: Mətn yuşen he`e. Mənçis uyğunda qöön dekkaaşin uvhuybı ok`ne.

MÖVZU2: SA MƏ`NAYKAN VA GEEDNI MƏ`NAYKAN KALYMABI

MOTİVASİYE

Mə`əlim: – Uşaxar, kalymayqa tekba sa mə`nane vooxhena, deşxhee medın mə`nabıd eyxhenbine? (Uşaxaaşe sa, geed kalymabı eyhi).

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

Hayni kalymabışdi nençıqa sa mə`na, nençıqa geed mə`nabı vodunbı?

traktor, zı, insan, g`el, vuk`ul, ghal, ul, papax, k`ıç`, bi`t, cik`rı.

TƏDGİGATIN SUAL:

– Uşaxar, g`el, vukul, ul, ghal – nişıqan eyxhi. Vusdi fikren man kalymabı geedni mə`naykanbı hi`sab ha`as eyxhee?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Gruppabışikana iş

Huvuyı sualbışis cavabbı şagirdaaşe iş haa`ani varaq`bışee oyk`an.

I grup: Sa mə`naykan kalymabı ok`ne

II grup: Geedni mə`naykan kalymabı ok`ne

III grup: İnsanın əzaabı hagvani kalymabışike geed mə`naykan kalymabı ok`ne

IV grup: “Vuk`ul” kalymayqa geed mə`naykvan kalymabı hi`i cumlebışee işlemişe`e

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Gruppabışdi məlumatbışis k`ırı iliyxhe va muzakira ha`a. Darsani kitabıkana iş. Kitabni **№12** səhiyfeedin ats`al helen material qədəqqə va izah ha`a. 1 – tapşırax ha`a

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Kalymabışıqa sa va ya geedın mənabı eyxhenbı. Sa leksik mə`na hooleni kalymabışik`le sa mə`naykan kalymabı eyhi.

Geed leksik mə`na hooleni kalymabışik`le geedni mə`naykan kalymabı eyhi. Kalyma sa mə`naykane, deşxhee geedni mə`naykane luğateençe atsaxhes eyxhen.

kitabena səiyfa 12

STANDARTBI: 2.1.2 2.1.1 4.1.3

MÖVZU1: 18 OKTYABR

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI'YIN MAQ'SADBI
2.1.2.	Sade cumlebi istifadə hi'iyka gaf haa'a.	Yuşena'anq'a yuşeyni curbacurni formabi – şike ikkananzud istifadə ha'a.
2.1.1.	G'ecen, qədəqqən, g'iyxhen faktbişdeyiy ixhayne karbişde hək'ee k'inin haguybi ha'a.	Şikile ye hek'edad q'aeuyini karbişdi va hadisabişdi hək'ee yuşna'a.
4.1.3.	G'acu eyheniyiy xabar haa'ani xarakterikana karbişde hək'ee inşa ook'an	Kinna inşa ook'an.

DARSIN TIPI: İnduktiv

DARSIN FORMABI: xənni va k'inni gruppabişkana iş

DARSIN USUL: muzakira, ək'eleeqa qabına fikir

İNTEQRASIYA: Xarici dil

RESURSBİ: kitab, iş haa'an varaq'bi

MOTIVASIYE

(BİBÖ) Mə'əllim: – Har – bayramıqad sa tarixin yiğ vodun. 18 oktyabrni yiğni hək'ee hiçone ats'a vodun? Mə'əllimni kumaqıkasana uşaxaaşin cavab quvuy sualbişika hagva:

- Curavxhayn yiğva eyheng'a nen tarixne yik'el qöö?
- Dövlətin azadba vuxhuy hiçone eyhenne vodun?
- Curavxhayle öqee şavule asılıba vobniy?
- Azadiyvalla nəxübne alyapt'ı?

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

Azərbaycani xalq'ın müstəgiyvalla mısane xiləlqa qav'u.

Gruppabişkana iş. Mə'əllime uşaxar gruppabişilka curav'u, tapşırıxıbi huvuyıni.

I grup: 18 oktyabrni hək'ee ats'anı ok'ne.

II grup: Azərbaycani xalq'ın müstəgiyvalla nəxübne alyapt'ı, ok'ne.

III grup: Azərbaycana devlet müstəgiyvalla öqee nəxübniy vobna, ok'ne.

HİCOYİY ATS'AXHXHA

Yişda dövlət müstəgiy dövlət vobna, insanarıb azadba vodunı.

kitabena səiyfa 13

ALYAT`UY: Mizeni g`aydabişis sık`ıyn tapşırıxbı ha`a. 4 tapşırır xiles eyxhi.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: Mətn qətdə.

MÖVZU2: SİNONİMBİ

MOTİVASİYE

Mə`əllim: – Uşaxar, yıqsumee curbacur kalymabı vodunbiki, mançe girginçe sa kar, nişan, harakat hagva.

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

Sa mə`na hoolen 2 – 3 kalyma t`abal he`e.

TƏDGİGATIN SUAL:

– Sa mə`na hoolen kalymabı nəxdıy oyk`an, akardane desxhee curayda? Man akaran sa mə`na hoolen kalymabı sa yuşeyni hi`ssaynbiye, desxhee harın curayni hi`ssayne? Manbi nəxüdiy eyhe?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Gruppabişikana iş. Şagirdaşe huvuyni sualbışın cavabbı iş haa`ani varaq`bişee oyk`an.

I grup: Sifat yuşeyni hissays aaidın sinonımbı ok`ne: uftanın –

II grup: İsim hagvan sinonımbı ok`ne.

hi`nk`iler –

III grup: feilbı sinonımbı ok`ne

hiç`omçar –

IV grup: zarfbı sinonımbı ok`ne

ek`ra –

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Gruppabişdi məlumatbışis k`ırı iliyxe va muzakira ha`a. Darsani kitabıkana iş. Kitabını №14 səhiyfeedın ats`al helen material qədəqqə va izah ha`a. 1 – tapşırır ha`a.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Uvhuyiy otk`uniy curayn, mə`na sanani akarani kalymabişik`le sinonımbı eyhenbı. Sinonımbı sa yuşeyni hi`ssaynbi eyxhenbı. Nekki geed sinonımbı: isim, sifət, feil, zarf yuşeyni hi`ssabişike eyxhi.

ALYAT`UY: Mizeni g`aydays sik`ıyn tapşırıxbı ha`a.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: 2-tapşırır heli.

Q`İYMATBİŞİN HUVUY: Təgdimatıqayiy diskussiyeyni cavabbışıqa ilyaaki giyxhe.

kitabena səiyfa 14

STANDARTBI: 2.1.2, 2.1.1, 4.1.3

MÖVZU1: AVAYKIN PIL

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI'IYN MAQ`SADBI
2.1.2.	Sade cumlebi istifadə hi`iyka gaf haa`a.	Yuşena`anq`a yuşeyni curbacurni formabi – şike ikkananzud istifada ha`a.
2.1.1.	G`ecen, qədəqqən, g`iyxhen faktbişdeyiy ıxhayne karbişde hək`ee k`inin haguypi ha`a.	Şikile ye hek`edad q`aeuyini karbişdi va hadisabişdi hək`ee yuşna`a.
4.1.3.	G`acu eyheniyiy xabar haa`ani xarakterikana karbişde hək`ee inşa ook`an	Kınna inşa ook`an.

DARSIN TİPİ: İnduktiv

DARSIN FORMABI: xənni va k`innin grupbabişkana iş

DARSIN USUL: muzakıra, ək`eleeqa qabına fikir

İNTEQRASIYA: Xarici dil

RESURSBİ: darsan kitab, iş varaq`bı, prayektor, disk

kitabena səiyfa 15

kitabena səiyfa 16

kitabena səiyfa 19

kitabena səiyfa 20

MOTIVASIYE

Mə`əllime Azərbaycanın ts`ts`i`ıyni”Şərikli şörek” filmeke sa fragment hagu. Filmina k`inna gəhraman Vaqif gineys nubatis ulyorzuliy. Nubat hitxhriyng`a, ats`axaynke, gineyn k`artıck`abı akani`ı vod.

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

Hini vaxtal gade, neni halbışis girxhıı ıxhay ehes şosse əxəye? Uşaxaaşe harung`ve sa fikir uvhuna. Mə`əllime manbışın nöq`sanbı qı`ıynbı.

TƏDGİGATIN SUAL:

Vaqifin gineyn k`artıck`abı şosqa avaykınxhiy, su hiconiy ha`as?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Hini hək`ee fıkrıbı eyhesdime uşaxar 3-ni grup. Curavuybnı. Hini fıkrıs cavab qelesdimee har gruppays vaxt curavuna.

Uşaxar fıkrılaşmışebaxhenbı, vaxt bıkrı vuxhaynğa harung`uni cavabış k`ırı helen. Curayni-curayni cavabış q`ıymat hoolena

Tədgigat “Avaykıyn pıl” mətn rolbışikə qədəqqən.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Mətnıke tanış vuxhayni uşaxaaşis g`ammışxhayn ki, uşaxe pıl aveeking`a şad ıxhaxheyir, goone hinçe mang`us çetıniyvala abaylena. Uşaxaaşikle pıl avaykıyni uşaxna vəziyyət g`avçıyle goone, ats`axayn ki, mang`usqa avaykıyn pıl, sa simerni insanıs geed lezımın pılını vod.

Q`İYMATBİŞİN HUVUY: Qiymatbışın huvuy cədvəlİKə əsasən eyxhen

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: Mətnes plan ok`ne.

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Gruppabişdi məlumatbişis k`ırı iliyxe va muzakira ha`a. Darsani kitabıkana iş.
Kitabni № 17-18 səhiyfeedin ats`al helen material qədəqqə va izah ha`a. 1 – tapşırıx oyk`an.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Antonimbı əks, mebna curayna mə`na hooleni kalymabişikle eyhen.

Antonimbı sa yuşeyni hı`ssaynbı eyxhenbı.

ALYAT`UY:

Mızeni g`aydabişis sık`ıyn tapşırıxbı ha`a.

2 – tapşırıx oyk`an.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX:

4 – tapşırıx heles eyxhi.

Q`İYMATBIŞİN HUVUY: Təgdimatıqayıy diskussiyeyni cavabbışıqa ilyaakı giyxhe

MÖVZU2: (DARS 6) OMONİMBI

MOTİVASİYE

Mə`əllim: Uşaxar, şok`le sa curayl eyhen va oyk`anan kalymabı yiqsumee ats`anbıke? (Uşaxaaşe de`es eyhi)

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

Top xhuleni curaylena vooxhe? Sa huvaagana, sayib Uşaxaaşe eyhi(aahana) Vaz – xəna, vaz, sayib balkanıs (üvxiyxəna)

TƏDGİGATIN SUAL:

Sa curayl uvhuva sa curaylid oyk`anni kalymabişikle hıcone eyhen? Mani kalymabişıqa mə`na akaranane, deşxhee curaynane vooxhi? Mani kalymabişıqa sana – sançıqa əlaq`a vobmane?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Gruppabişikana iş

Huvuyı sualıbişin cavabbı şagırdaaşe iş haa`ni varaq`bışee oyk`an.

Huvuyı sualıbişin cavabbı şagırdaaşe iş haa`ni varaq`bışee oyk`an

I – grup: Luğateençe 3 – 4 omonim ok`ne.

II – grup: Ats`anmeen omonimbı ok`ne.

III – grup: İsim (do) yuşeyni hı`ssays aaidın omonimbı ok`ne.

kitabena səiyfa 21

MƏLUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİİY.

Gruppabişdi məlumatbışis k`ırı ilyxhı va muzakıra ha`a. Darsani kitabıkana iş. Kitabnı № 20-21 səhiyfeedin atsal helen material qədəqqə va izah ha`a. 1 – tapşırax ha`a.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Antonimbı əks, mebna curayna mə`na hooleni kalymabişikle eyhen.
Antonimbı sa yuşeyni hi`ssaynbı eyxhenbı.

ALYAT`UY:

Mızeni g`aydabişis sığ`ıyn tapşıraxbı ha`a. 2 – tapşırax oyk`an

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX:

4 – tapşırax heles eyxhi.

Q`İYMATBİŞİN HUVUY: Təgdimatiqayiy diskussiyeyni cavabbışıqa ilyaakı giyxhe.

7 DARS

KUÇEYİNİ LAMPAYNA MEXXVA

2 sə`ət

STANDARTBI: 1.1.1 4.1.2 3.2.3

MÖVZU1: KUÇEYİNİ LAMPAYNA MEXXVA

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI`IYN MAQ`SADBI
1.1.1.	K`ırı huvuynı fıkrına sade mə`na açu-xaa`a.	Şikleqa ilyaakı kırı huvuyn mətn hexxa`u yuşena`an.
4.1.2.	Otk`unee orfografiyeyne normabişisiy durğu işaratbışis riayet ha`a.	Mətnençe lezımın hi`ssa qotkuda aq`vale oyk`an.
3.2.3.	Bədi`iyiy ı`lymı mətnbışde hək`e k`ının təgdimatbı təgdim ha`a.	Mətn mətbıda, karats`da qotkuda qədəqqə.

DARSIN TİPİ: İnduktiv

DARSIN FORMABI: xədin va k`ının gruppabişkana iş

DARSIN USUL: muzakıra, ək`eleqa qabına fıkr

İNTEQRASIYA: Xarici dil

RESURSBİ: azərbaycanni xalq`ın xabarbı

kitabena səiyfa 22

kitabena səiyfa 23

MOTİVASİYE

Mə`əllime sınıfəqə “Azərbaycanın məxxvabı” kitab, sa fanar, sayıb bayrax adıyn. Bayramni yığbisee, şahar nəxübne bayraqbışika bezenmişooxhi vuxhay hagvvan kaset haguy. Haguy yavaşxhamee, sınıfis suallbı huvuybnı.

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

- 1) Fanarın hicone ha`a?
- 2) Fanarna xabaar haa`as vəxəyə?
- 3) Fanarılə ğayrı nişinne işix gıayhi?
- 4) Bes bayraqın hicone ha`a?
- 5) Bayraqın işiğ heles əxəyə?

TƏDGİGATIN SUAL:

Bayraqbışisse insanaaşine yəqqə işix gıahas əxəyə?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Tədgıgat. Kuçeyni lampayna mexxva qəbəqqə gııvıyğalna.

Gruppabışkana iş

I grup. “Kuceyni fanarışda yışdı həyate rol hicone vodun”

II grup: Fanariniy bayraqın dialoq ok`ne.

III grup: Bayraqın va fanariy şikilybı ts`its`e`e.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Bayrax yışda devletna nişane vobun. Devletin Bayrax gırgını idarabışdı oğance quvayxanan. Bayraqış hurrmat xhinne gırgını şaharışe Bayrax meydanbı vodunbı. G`ırağrı ölkabışile abıynbı, mani meydanılqə ziyaratis havayk`ananbı. Gırgın tədbırbı Bayrax meydane eyxhenbı. Bayraqın insanaaşini yəqqılqə işix gıayhan, şı gələbays qoot`alan bı.

Q`İYMATBİŞİN HUVUY: Qiymatbışın huvuy cədvəlikə əsasən eyxhen.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: Devlet Bayraqni yig`ni hək`ee ats`anbı ok`ne.

1 – K`INİN SUMMATİV

1. Huvuyni kalymabişda eyhena forma ok`ne: inbı, senbı, yişinbı, k`ilin, k`ilyna
2. Huvuyn kalmabı nenbine?
antonimbı, sinonimbı, omonimbı
cik`rı, vaz, gaç, xara, gaz, top
3. Huvuyni kalymabişis sinonimbı ok`ne.
hink`iler
k`ut`un
k`iç`
ek`ra
qiyğa
4. Antonimbışik`le eyhen:
 - A) Akarani mə`naykvan kalymabı
 - B) əks, mebna mə`na holen kalymabı
 - C) ca curayl eyhen va oyk`anan kalymabı
 - D) mizeençe adk`iniyn kalymabı
5. Leksik mə`na neni yuşeyni hi`ssabişdi kalymabişiqə vobna.
 - A) kumag ha`ani hi`ssabişiqə
 - B) xususi hi`ssayqa
 - C) əsas yuşeyni hi`ssabişiqə
6. Kalymabı neni mə`nayliy huvu?
 - A) çini mə`naykva
 - B) ilğeç`uni mə`naykva
 - C) geedni mə`naykva

Mang`uni xilençe k`inyaağə k`yaa
Mang`uqa g`ayeyn yik` vod

7. Geedni mə`naykvani kalymabişike g`oşa kalymabı he`e.
ghal, quş, ağva, vuk`ul, ul

DARSBIŞIN SƏ'ƏTBİŞİLQA BİT'ALİ'Y

II BİT'ALİ'Y

Dars №	Kitabedınbı	Məzmunun standartbı	Sə'ətbişin say	Kitabena səiyfa	MK səiyfa
8.	Q'ÖBE`SDA G`ARABAĞNA MUHARİBA	1.1.1, 1.1.2	2	24-26	26-29
9.	LEYLAK VA BULYBUL	1.1.1 3.1.2 3.2.5	2	27-29	29-31
10.	VATAN	3.2.2, 2.1.1, 4.1.2	2	30-31	31-34
11.	XVAAS HUVOOXHAR DYATS`ANG`US MASSA HIDYOOLE (I hisse)	1.1.1 1.1.2 3.1.2	2	32-35	34-39
12.	XVAAS HUVOOXHAR DYATS`ANG`US MASSA HIDYOOLE (II hisse)		2	36-39	
13.	SEHİRİKAN KALYMA	1.1.1 3.1.2 3.2.5	2	40-43	39-42
14.	SEHİRİYVALLA ADK`ININ KALYMA	1.1.1 1.1.2 3.1.2	2	44-45	43-44
K`INİN SUMMATİV			1		45
Gırgıda			15 sə`ət	22 səiyfa	20 səiyfa

STANDARTBI: 1.1.1 1.1.2

MÖVZU1: Q`ÖBE`SDA G`ARABAĞNA MUHARİBA

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI`IYN MAQ`SADBI
1.1.1.	K`ırı huvuynu fikirna sade mə`na açu-xaa`a.	Şikleqa ilyaakı kırı huvuyn mətn hexxa`u yuşena`an.
1.1.2.	K`ırı huvuyna fikir nəxubna vuxhay eyhi (mañçini hək`ee cuna fikir eyhi).	Ats`an faktbişilqa qırzıl k`ırı huvuyna fikir nəxübna vuxhay eyhi.

DARSIN TİP: İnduktiv

DARSIN FORMABI: xənni va k`ınni gruppabişkana iş

DARSIN USUL: muzakira, ək`eleeqa qabına fikir

RESURSBI: kitab iş haa`an varaq`bı

MOTİVASİYE

Azərbaycan yıştə Vatan!
Har igitea gixhxhesin can.
Vatan şas bıkırba vukkan,
G`arabağ, Azərbaycan vob!

Şi Tsaxurar şoka sana,
Damarbişe eb igitna.
Vatannıme gixhxhesin can,
G`arabağ Azərbaycan vob!

Vidio haquy gamebxhayn yiğ

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

Nişil alla gamebxhayn yiğ noyabrni alğayhe?

TƏDGİGATIN SUAL:

Dəv`iy kalyma şos nəxdı hiliy eyxhe? (g`ammışexhe)

kitabena səiyfa 24

TƏDGİGATIN İKKİY:

Mətnin qətiqiy.

Mətn qətiqiylə qığa şagirdəşe tapşırıgbişee huuy izahatbı qədəqqə va akara`a haa. Qığıylə mətnençe huvuyni kalmanana cumle t`abalav`u k`əbəqqə. Hayınçika manbişe kontekts sık`i kalmabişin mənabı ats`alya`a.

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

II-esda G`arabağna däv`iy nenken gibğıl?

Şavaneə yişin torpağbı g`aramışı`i? II-esda G`arabağna däv`iy xhulelle yiğna abk`ın? Vatan huvaceni igidaşık`le şiy hucona eyhe? "G`amebxhayn" parad Bake nen`ken alğavhu?

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Noyabrın 8-le – G`amebxhayn yiğ. 2020-esdı sen mani yiğıl yiğda Şuşa sabk`ılna. Yiğdı orduyni qucuka şı torpağbı alyat`uynbı.

Şehidar habat`anbı deş, vatanıkeb pay vooxhena deş!

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: Sualbişis cavabbı q`uvuy. G`amebxhaynbı.

MÖVZU2: YİSSEYN KALYMABI. ARXAİZMİBİ

MOTİVASİYE

Hattaqan, qabaqan hico eyhen kalymabınə? Mə`əllim: - Uşaxar, su fikir huvunamı, deşmı yiğsumee xilece azarbaycanni mizele alyatuyn kalymabı vodunbı. Vuşdı fikren, yiğdı mizel man kalymabı nyaqan ixha, manbı nya`a alyatu, deşxhee yik`elixhani`ıynbine?

kitabena səiyfa 25

kitabena səiyfa 26

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

Mizee kalymabı hammaşe sa curaylne axva, deşxhee badalaxhenbine, tarixeeeqane ayk`an, yik`eliy- xhananbine?

TƏDGİGATIN SUAL:

Nya`a sassa kalymabı k`ılda işlemisexhi?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Gruppabışikana iş

Huvuyni sualbışin cavabbı şagirdaaşe iş haa`ani varaq`bışee oyk`an.

I grup: Vuşdi baba-dideeşe işlemişa`an avaalyn kalymabı ok`ne.

II grup: Mizee ıxha, şı mançini cigeeqa medınbı alyatuyn, menni mizaaşiken kalymabı ok`ne.

III grup: Tarixi hadisabışıka bağılı kalymabı ok`ne – yikelitxhıninbı, k`ılda işlemişa`anbı.

IV grup: Huvuyni kalymabışdı cigeeqa yiqsumulin kalymabı t`abal ha`u ok`ne.
sağın, solun, solaxay, ayaqqabbı, şeir, kulyak, ses, g`ammışxha, vaxt, naib, baba, bibi, temiz, g`izil

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Gruppabışdı məlumatbışis k`ırı iliyxhe va muzakira ha`a.

DARSANI KİTABIKNA İS:

Kitabni **№ 24-25** səhiyfeedın ats`al helen material qədəqqə va izah ha`a. 1 – tapşırax ha`a.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Yisse qıxha mizeençe adk`ınnı, yeyid k`ılda işlemişexheni kalymabışik`le – arxaizmı eyhi. Yisse qıxhayni kalymabışin sabarabı tarixi, bədi`i asarbışee işlemişexhi. Yisse qıxhayn kalymabı-arxaizmbı mizeni passiv fondee axva.

ALYAT`UY: Mizeni g`aydabışis şık`ıyn tapşıraxbı ha`a. 2 – tapşırax heles eyxhi.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: 3 – tapşırax.

Q`İYMATBİŞİN HUVUY: Təgdimatıqayıy diskussiyeyni cavabbışıqa ilyaakı giyxhe.

STANDARTBI: 1.1.1 3.1.2 3.2.5

MÖVZU1: LEYLAK VA BULYBUL

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI'YIN MAQ`SADBI
1.1.1.	K`ırı huvuynu fıkrına sade mə`na açu-xaa`a.	Şikleqa ilyaaki kırı huvuyn mətn hexxa`u yuşena`an.
3.1.2.	Mətneedin terminbi cura`a.	Xəttə mə`na heleni kalymabişin gırgın mənabi açuxa`a.
3.2.5.	Mətnın məzmun cuke xhinne xə`t qa`a.	Mətneni əsas fıkrıs akarada qöön dekkaşın uvhiybı gəxə.

DARSIN TİP: İnduktiv

DARSIN FORMABI: xənni va k`ınni grupıkana iş

DARSIN USUL: muzakira, ək`eleeqa qabına fıkr

RESURSBI: iş haa`an varaq`bı

MOTIVASIYE

Mə`əllime şit`yaaşın şıkılıbı gyuvatxiniynbı. Hincini əreençe leylakıy Bulybul hagva.

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

Sa kaxasnıvıxharastime, yuşeni`in q`ayda vodunne. Uşaxaaşe hı`ssabıška mətn qəbq`ına, avxhuynbişe k`ırı helen. Mə`əllime eyhen ki, mətn rolbiška huvaaqe. Goone uşaxaaşe mətn rolbiška huvaagastime plan aqqıyn

1. Şit`yaaşın curaviy.
2. Leylak maq`am hav`uyng`un xaaqa arıy.
3. Bülybulna ma`qam havvuyğın xaaqa arıy.
4. Leylakıy Bulbul sapk`ıl con ats`alıy haguyn.

kitabena səiyfa 27

TƏDĞİGATIN İKİY:

Gruppabişkvana iş.

Uşaxar 4 gruppalqa curavxhayıbnı. Har guppyayn sa hı'ssayn senariy ayk`anan rol bı cura`anbı.

Gruppabişe çina rol huvaagana.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Harna ək`elika ıxhee, ögeeqa gixhiyni maq`sadılqa hixharas əxə.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: Mətn qətqə, yuşen he`e

MÖVZU2: TS`EDİN KALYMABI. NEOLOGIZMBI

MOTIVASIYE

Mə`əllim: – Uşaxar, hayin kalymabi ts`əxni mızeeqa nençen qadı, mañçına mə`na vats`anane? Man kalymabi nya`adın işlemişexhi? (fayl, mesaj, internet, fleska, xaker, market, ofis, bıznes)

TƏDĞİGATIN SUAL:

Ts`edin kalymabi mizeeqa neni yəqqı`kan qadaylı? Manbı hammaşe ts`ettane axva?

TƏDĞİGATIN İKİY:

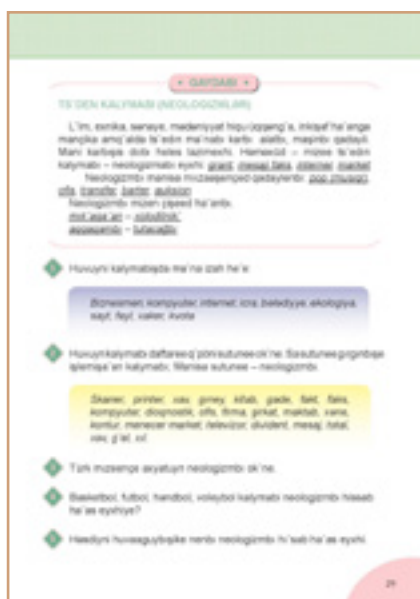
Gruppabişikana iş

Huvuyni sualbışın cavabbı şagirdaəşe iş haa`ani varaq`bışee oyk`an.

I grup: Şok`le ats`anmen neologizm bı ok`ne.

kitabena səiyfa 28

kitabena səiyfa 29

II grup: İgtisadiyatıka (alverıka) bađlı neologizmbı ok`ne: biznes, market ...

III grup: Texnikays aaidın neologizmbı ok`ne: sayt, printer

IV grup: idmanıka, musıgiyka bađlı neologizmbı ok`ne.

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Gruppabışdı məlumatbışıs k`ırı ilıyxhe va muzakıra ha`a

DARSANI KITABİKANA İŞ:

Kitabni **№ 28-29** səıyfeedın ats`al helen material qədəqqə va ızah ha`a .1 – tapşırıx ha`a.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

İ`m, texnika, mədəniyyat, cəmiyyat inkişaf ha`anğa, mancıka amq`alda ts`edın mə`nabı, karbı, maşınbı qadaylı. Mani karbışıs do bı hiles lazımexhı.

Həməxüd mizee ts`edın kalymabı – neologizmbı eyxhi.

ALYAT`UY:

Mizeni g`aydabışıs sik`ıyn tapşırıxbı ha`a. 2 – 3 tapşırıxbı heles eyxhi.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: 4 – 5 tapşırıxbı heli

Q`İYMATBİŞİN HUVUY: Təqdimatıkayıy diskussıyeyni cavabbışıqa ilyaakı giyxhe.

10 DARS

VATAN

2 sə`ət

STANDARTBI: 3.2.2 2.1.1 4.1.2

MÖVZU1: VATAN

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI`IYN MAQ`SADBI
3.2.2.	Cumlebı intonasiyeyka tələffuz ha`a.	Mətne qotkuda qədəqqəni normabışıs sik`ı qədəqqə.
2.1.1.	G`ecen, qədəqqən, g`ıyxhen faktbışdeyiy ıxhayne karbışde hək`ee k`inin haguybı ha`a.	Şıkilə ye hək`edad q`aeuyne karbışdı va hadisabışdı hək`ee yuşna`a.
4.1.2.	Otk`unee orfografiyeyne normabışısıy durđu ışaratbışıs riayet ha`a.	Mətnençe lezımın hı`ssa qotkuda aq`vale oyk`an.

DARSIN TİP: İnduktiv

DARSIN FORMABI: xənni va k`inni gruppaykana iş

DARSIN USUL: muzakira, ək`eleeqa qabına fikir

RESURSBİ: iş haa`an varaq`bı, kitab

MOTİVASİYE

Dars R. Behbudove qəbəqqəni “Ay vatan” mə`niyka gibğılın. Vatanın uftanın cigabışın sıklıy bı q`uvale gyuvatxhiynbı.

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

Vatan – veriğ vobna, havaa vobna, xhyan vodun. Vatan avaaly vobna, g`iyniy vodun, g`iyqiy vodun eyheng`a hicone hiliy eyxhe.

TƏDGİGATIN SUAL:

Yedyna canana Vatan vobna!

Curaxhiye yik` canençe?

Azərbaycan, Azərbaycan?!

– Nəxüdnə şokle hiliy eyxhe Vatanıkle “Yedyna vatan”, “Canana vatan” eyheng`a?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Tədgıgat. Hambaz – duşmanıke curaxhena. Vatan curooxhi deş! Mövzuyni hək`ee gaf gibğılın

kitabena səiyfa 30

kitabena səiyfa 31

Gruppabişkvana iş.

Uşaxar gruppabişilqaa curavxhaynbı.

I grup: Vatanni hək`ee esse ok`ne.

II grup: Vatanni cigabişin do bı ok`ne.

III grup: Vatanni hək`ee ats`an dekkaaşin kalymabı ok`ne

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Vatan şos yed xhinne delesba, canana vobna. Vatanınıb şı yed xhinne xəbqaa`anbı, yişdi yı`q`əl ulyoozarna, duşmanaaşile qorumuşa`anbı. Manke şınab vatanık`le “Yedna Vatan”, “Canan vatan” eyhen.

Q`İYMATBIŞİN HUVUY: Qətiqini tədgigatni ikkiyni muzakirabişdi va debatbişdi ooğa ikkeek

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: “Vatan” şeç` yikel alept`e. Vatanni hək`ee cumlebı ok`ne.

MÖVZU2: FRAZEOLoji GITS`INIYN KALYMABI

MOTİVASİYE

Mə`əllim: – Uşaxar, şokle həynəxdun gits`iniyn kalymabı g`ayxhınbıne?

K`ırı gyaqqas, k`ırı alıxhxhas. Həkədadne k`ırrı alıxhxhesiy, gyaqqas eyxhen (Uşaxaaşe deş eyxhenva eyhi). Bes, nya`as məxud eyhi?

TƏDGİGATIN SUAL:

Məxdun gits`inin kalymabı cura`as eyxhenbine, mani gits`iniyni areeqa kalyma adçee mançına mə`na axvanane?

DESXHEE DES AXVANA:

Hale şu sa hiliy vuxhe?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Gruppabişikana iş

Huvuyini sualbışin cavabbı şagirdaaşe iş haa`ani varaq`bişee oyk`an

I grup: Şok`le ats`anmeen frazeoloji gits`iniyn kalymabı ok`ne.

II grup: ul, ghal, vuk`ul, ək`el kalymabı şik`ı frazeoloji gits`iniyn kalymabı hı`ı cymlebışee işlemişe`e.

III grup: – k`omançe k`aneqqamee, xıleni yı`q`əle, g`el – xıl g`aleççu frazeoloji gits`iniyni

kalymabişike cumlebi hau ok`ne.

IV grup: Sabara 2 – 3 frazeoloji gits`iniyn kalymabi azarbaycançe rusni mizaaşilqa va yeyid tersinada sak`ale`e

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Gruppabişdi məlumatbişis k`ırı iliyxhe va muzakira ha`a.

DARSANI KITABIKANA İŞ:

Kitabni **№ 31** səyfeedin ats`al helen material qədəqqə va izah ha`a.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Frazeoloji gits`iniyn kalymabi curdexhen gits`iniyn kalymabi vodunbi. Manbi cura`ang`a mañina mə`na aagvalyna. Manbi bıkırın q`urtsbi vodunbi.

ALYAT`UY:

Mizeni g`aydabişis sik`ıyn tapşırıxbı ha`a. 2 – 3 tapşırıxbı oyk`an.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: Ats`anmeni frazeoloji gits`iniyn kalymabi ok`ne. Xaad ç`ak`ınbişike qiyğanas yik`elma`a.

11-12 DARS

2 sə`ət

XVAAS HUVOOXHAR, DYATS`ANGUS MASSA HİDYOOLE

STANDARTBI: 1.1.1 1.1.2 3.1.2

MÖVZU1: XVAAS HUVOOXHAR, DYATS`ANGUS MASSA HİDYOOLE

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI`IYN MAQ`SADBI
1.1.1.	K`ırı huvuynı fıkırna sade mə`na açu-xaa`a.	Şikleqa ilyaakı kırı huvuyn mətn hexxa`u yuşena`an.
1.1.2.	K`ırı huvuyna fıkır nəxubna vuxhay eyhi (mañini hək`ee cuna fıkır eyhi).	Ats`an faktbişilqa qırzıl k`ırı huvuyna fıkır nəxübna vuxhay eyhi.
3.1.2.	Mətneedin terminbi cura`a.	Xətta mə`na heleni kalymabişin gırgın mənabi açuxa`a.

DARSIN TİPI: İnduktiv

DARSIN FORMABI: sacigena iş

DARSIN USUL: muzakira, yik`eleeqa qabına fıkır

İNTEQRASIYA: Həyat bilgisi

RESURSBİ: iş haa`an varaq`bı

MOTİVASİYE

Uşaxaaşın sabarabı giviyanrı, sabarabı oyune istirak ha`a. Mə`əllime eyhen, dora sa oyun huvagas. Həşde haynyaa sa bazar ha`as. Sabara uşaxaaşe hicomı ha`an, sabaranbışe hicomı massa heli, sabaran- bışe hicome ileşşi. Girginbışe xalçeyqa ilyaakanrı.

Sa tacir, sa ingilis, xalçeqaka dyoles qöönrı, ingilise xalçeyeqa yugra ilyakka vor. Xali alivşes vukkanna. İngilise pul hı`sab ha`ani vaxtal, xhunaşşe xali ut`umba ts`its`av`u, saa`a girğılına. İngilis ilyakka axuna. Xunaşşe uvhuyn: “Xvaas huvooxhar, dyats`ang`us massa hidyoole”.

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

Hicone ıxha? Xunaşşe nya`as xali hidiyovuna?

TƏDGİGATIN SUAL:

“Xvaas huvooxhar, dyats`ang`us massa hidyoole” cumle haguana fıkır şos nəxübne hiliy vooxhe?

kitabena səiyfa 32

kitabena səiyfa 33

TƏDGİGATIN İKKIY:

Tədgigatın "Xvaas huvooxhar. dyats`ang`us massa hidyoole mətn qətqes giviyğal. Qətqiyni vaxtal, qətqiy nəxüd atk`ınıys fikir hoolena. Mətin ek`da qətqiys fikir hoolena.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Şi yişdi xilena zəhmat g`orumuşaa`as vukkanna, pılını xatreqa g`ırağılqa hevles vukkan deş.

Q`İYMATBİŞİN HUVUY: Qətqiyni otk`uniyni debatni oo q`iymatbı giyxhenbı.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: Yişdi xalq`ni xileni zəhmatis nəxübna q`iymat hoolena. Mançini hək`ee sa esse ok`ne.

MÖVZU2: ALİKKIYN KALYMABI

MOTİVASİYE

Mə`əllim: – Uşaxar, şak`le q`öni curaylin kalymabı ats`anbı: sabı gıts`ınıyn kalymabı; axtıyn xav, cit`ana yəqq; sabıd frazooloji gıts`ınıyn kalymabı: kı`ırı alixxhes, mızelqa arı. Həşde şı ilğeç`esınbı alıkkıyn kalymabı, mancik`le yiq`ın, dağamın kalymabıd eyhes eyxhi..

kitabena səiyfa 36

kitabena səiyfa 37

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

Q`uval otk`unni kalymabişis fikir hivle: xənevur, xalayboq`, k`its`ats`ay, xəv – çiye, kalle – k`its`a. Man kalymabı sana-sançik nəxüdiy alıkkı, atitq`ın?

Huvuyne sualbışın cavabı şagıraşə iş haa`ani varaq`bışee oyk`an.

I – IV gruppabışis sacıgee tapşırax hele .

İnsanaaşını cinsike, həyvanaaşını va karbışdı cinsike sa kalyma alyat`u həllanmışe`e

Doyisna haşu? hicone?

Eysisna I şavna? nişina?

Eysisna II şavun? Nişin?

Cusna savus? nişis?

MƏ'LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Gruppabışdı məlumatbışis k`ırı iliyxhe va muzakira ha`a.

DARSANI KITABİKANA İŞ:

Kitabni № 38-39 səyfeedın ats`al helen material qədəqqə va izah ha`a. 1 – tapşırax ha`a.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Yıqsumul do bı həlbışılqa siyk`alanbı. Dobışın həlbışılqa sadk`iliyk`le həllanma eyhen. Yıqsumee gırgıda 20 həl vodun. Mançike 4 – grammatik həl nekki geed işlemişexhi.

ALYAT`UY:

Mizeni g`aydabışis sik`ıyn tapşıraxbı ha`a. 3 – 4 tapşıraxbı ha`a.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: Kalymanı cəm sayee həllanmışe`e.

13 DARS

SEHİRİKAN KALYMA

2 sə`ət

STANDARTBI: 1.1.1 3.1.2 3.2.5

MÖVZU1: SEHİRİKAN KALYMA

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI'YIN MAQ`SADBI
1.1.1.	K`ırı huvuyını fıkrına sade mə`na açu-xaa`a.	Şikleqa ilyaakı kırı huvuyın mətn hexxa`u yuşena`an.
3.1.2.	Mətneedın terminbı cura`a.	Xətta mə`na heleni kalymanıbışın gırgın mənabı açuxa`a.
3.2.5.	Mətnın məzmun cuke xhinne xə t qa`a.	Mətneni əsas fıkrıs akarada qöön dekkaşın uvhiybı gəxə.

DARSIN TİP: İnduktiv

DARSIN FORMABI: kollektiv işbı xənni va k`inni grupıkana iş

DARSIN USUL: muzakira, ək`ələeqa qabına fıkır

İNTEQRASIYA: Həyat bilgisi, xarici dil

RESURSBİ: iş varaq`bı

MOTİVASİYE

- Uşaxar, hinəxubna dekkaaşına kalyma vobna. Dyuzgunna kalyma, yugun yiğ eyhen vodun. Şokle hin nəxüdnə ats`an?
- Xalq`ın xəbarbı oyk`ananga, dekkaaşın kalymabışdı oo oyk`an ıxha. Manke şı haynəxduni kalymabışik`le "Sehirikan kalymabıva" eyhen.
- Şokle ats`anne neni xəbarbışee "sehirikan kalymabı" vodunbı?
- Mıts`a şok`le sehirnana kalyma g`iviyxheng`a, ək`ələeqa hicone qöö?
- Sehirikani kalmabışe hicone ha`a? Nişisne mañçe kumaq ha`a? Nya`asne maçe hin ha`a?
- Şoqad məxdun yiğ ıxhayne ki, səhirnan sa kar ixheçe?
- Nəxudne şokle ats`a, sehirnan kalmayn hicone ha`a?

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

Hicone vodun sehirnana kalma? Hammaşe sehirnana kalyma eyhes vooxhiye?vMançıqab hiço q`uvva vobna? "Sehirnana kalyma" devxhee nəxüd eyxiye?

TƏDGİGATIN SUAL:

"Sehirnana kalyma" menni nyaa`ane işlemişooxhi?

kitabena səiyfa 40

kitabena səiyfa 41

MÖVZU2: YUŞEYNA HI`SSA AVAZLIĞ

MOTIVASIYE

Mə`əllime: – Uşaxar şı 6 – yuşeyni hı`ssayke 4 – esda vob əlğəə. Mançin do vodun avazlığ. Kalymayni mə`nayke ats`axhen, mançe hicomı avaz vod haa`a. Avazlıg`ın do bı avaz ha`a. Mançini cigeeqa cin kalymabı: zı, ğu, mana, şena, şenbı,yızın, yığın va medınbı işlemişexhi.

TƏDGİGATIN SUAL:

Agar cumlebışee sa curaylin kalymabı ekda – ekda tekrar ha`axhe, manbı avaz hid yaxhee yuşe kasıbbane vıxhes, deşxhe ittuba? Avazlıgıbışe do bı ts`ıts`a`aye, deşxhee hagvayee?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Gruppabışikana iş

Huvuyıni sualbışin cavabbı şagirdaşe iş haa`ni varaq`bışee oyk`an.

I grup: Harung`vee cuni hək`ee sa 4 – 5 cumlenen mətn oyk`an Avazlıgıbı hagvanbı

II grup: Harung`vee cuni xızanni hək`ee 4 – 5 cumlenen mətn oyk`an. Avazlıgıbı xat`ıka hagvanbı.

III grup: Coni sınıfni hambazaaşdı hək`ee 4 – 5 cumlenen mətn oyk`an.

IV grup: Mə`əllime avazlıgıbınan mətn heli. Avazlıgıbışik avğançe xat` ts`ıts`e`e.

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Gruppabışdı məlumatbışis k`ırılıyxhe va muzakira ha`a.

DARSANI KITABİKANA İŞ:

Kıtabni **№ 42-43** səhiyfeedın ats`al helen material qədəqqə va izahv ha`a. 1 – tapşırıx ha`a.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Yuşee do bı avaz hı`ı, mançini cigee işlemişexheni kalymabışik`le avazbıg`eyhen. Avazlıg`e do bı ts`ıts`a`a deş, manbı hagvanbı.

ALYAT`UY:

Mizeni g`aydabışis sik`ıyn tapşırıxbı ha`a. 2 – tapşırıx ha`a.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: 3 – tapsırıx heli.

STANDARTBI: 1.1.1 1.1.2 3.1.2

MÖVZU1: "SEHIRIYVALLA ADK'INIYN KALYMA"

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI'YIN MAQ'SADBI
1.1.1.	K'ırı huvuynı fıkırna sade mə`na açu-xaa`a.	Şikleqa ilyaakı kırı huvuyn mətn hexxa`u yuşena`an.
1.1.2.	K'ırı huvuyna fıkır nəxubna vuxhay eyhi (mançini hək`ee cuna fıkır eyhi).	Ats`an faktbişilqa qırzıl k'ırı huvuyna fıkır nəxübna vuxhay eyhi.
3.1.2.	Mətneedin terminbı cura`a.	Xətta mə`na heleni kalymabişin gırgın mənabi açuxa`a.

DARSIN TİP: İnduktiv

DARSIN FORMABI: kollektivnana iş, k`inni gruppabişikana iş

DARSIN USUL: muzakirabı, ək`əleqa qabına fıkır

İNTEQRASIYA: Həyat bilgisi, xarici dil

RESURSBI: xabarençe şikiylbı

MOTIVASIYE

Mə`əllime uşaxaaşik`le hadq`uriyn tübəəbı haguynbı. Mə`əllime izah ha`a, sehiryvalla haa`ana tübəə habq`iree hıcone ixhes. Məxdun sa sehir ixhesinneki: mana qıvxhece?

Hıconiy ixhes sehiryvalla adk`inin kalyma, eyxhen dexhanxhee.

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

Hammaşane kumaq ha`a şehiriyvallayni? Kalmayn. Yugni insaaşe mana mısana eyhe?

TƏDGİGATIN SUAL:

Nəxüd ixhaynğ`a sehirnana kalyma insanaaşiz kumaq haa`a.

TƏDGİGATIN İKKİY:

1. Xabar qəbqe.
2. Hıcone ha`a gade? Nena sehiryvallayna kalyma manğ`vee eyhe?
 - Nəxüdnə şokle ats`a, nəxüdnə mancin mang`us kumaq ha`a?
 - Canakenmişe mang`un ikkananmı ha`anbine? Nya`a?
 - Sehirnana kalyma mennəxüb qaa`as vooxhiye? Manke hıcone ixhes?
 - Nya`a gade raziyra dexha?
 - Gadee dyuzgundaye ha`a? Şu məxüd ha`ayee? Nya`a?
 - Neni nacaxiyvallayn naçaxhana gade?

SEHIRNIVALLA ADK'ININ KALYMA

Saape yaciroo Sehirnani-hakaja qappi k'umra hooqaa ahoon. Dymite sehiri kalmaysse wad mawad

Ibbi aho q'ayyan Saape sehiri kalyimayna qun yooxanq' haal as wadixyon. Namda, dehaa ahoon y'i q'at' itab q'at'ab q'at'ab wadit, Saape mang'uni k'amaa q'aha eyhan

- Deh, q'ora q'amaal fuuqayyee!
 - Wali dehaa dehaa wad' ha q'ora dehaa -- y'ibbi aho q' wad'ha. Lehiyya dehaa ha q'ora dehaa q'at'ab q'at'ab.

- Y'ugda ba, deh, wad' ha a, di wala geed wad' ha a -- y'atam sehaa dehaa Saape eyhan.

- Heem wad' ha a! Fuuqde q'ora fuuqayyee dehaa dehaa. Dehaa ba q'ora y'i q'at' abo, wad'ha wad'ha q'at' abo dehaa. Mang' uga wad'ha dehaa q'at' abo ha q'ora dehaa q'at' abo.

Saape wad' q'at' abo dehaa q'at' abo ha a
 Saape wa wala dehaa q'at' abo. Mana q'at' abo dehaa q'at' abo k'amaa q'at' abo.

Wad'ha eyhan-hakaja q'at' abo
 - Zaa itab q'at' abo -- Saape yadde wad'ha ha. Zaa wad'ha eyhan, q'at' abo dehaa q'at' abo.

kitabena saiyfa 44

- Saape hama a, imaan haa -- yadde eyhan. Wali 'a g'at' abo, di wala haa dehaa. Hehehe wad'ha q'at' abo q'at' abo aho wad'.

- Xahq ha a, yadde, di wad' ha 'ahq' ha a wa eyhan.

Sehiri wad'ha -- yad' ha q'at' abo. Haal aho q'at' abo q'at' abo. Fuuqde q'at' abo ha haal q'at' abo.

Sehiri wad'ha -- yad' ha q'at' abo. Saape itab q'at' abo. Mang' uga di q'at' abo. Ma' wad' ha q'at' abo, ha a -- di wad'ha q'at' abo q'at' abo ha q'at' abo.

- Tad wad' ha a, haal aho dehaa. Tad wad'ha q'at' abo, haal aho dehaa dehaa fuuqde. Q'at' abo wad'ha q'at' abo q'at' abo q'at' abo.

Wad' ha q'at' abo, haal aho q'at' abo q'at' abo.

Haal aho q'at' abo q'at' abo? -- yad' ha q'at' abo q'at' abo.

- Heem wad'ha q'at' abo haal aho dehaa, eyhan q'at' abo haal aho q'at' abo?

- Dehaa -- eyhan Saape -- Geeda wad' di, ma' wad'ha q'at' abo. Q'at' abo di 'Xahq ha aha eyhan' -- haal aho kalyimayna wad'ha. Ma' wad'ha q'at' abo q'at' abo.

Wad' ha q'at' abo! Saape q'at' abo, haal aho q'at' abo q'at' abo. Ma' wad'ha q'at' abo Saape wad'ha q'at' abo haal aho q'at' abo q'at' abo q'at' abo.

- Xahq q'at' abo -- yad' eyhan -- dehaa ha aha q'at' abo q'at' abo -- Saape wad'ha ha.

Xahq q'at' abo. Saape wad'ha ha a -- yadde eyhan. Saape k'amaa q'at' abo -- Ma' wad'ha q'at' abo haal aho q'at' abo q'at' abo. Di ha haal aho q'at' abo haal aho q'at' abo, ma' wad'ha q'at' abo. Ma' wad'ha q'at' abo q'at' abo q'at' abo q'at' abo.

Wad'ha q'at' abo, wad'ha ha a.

Q'at' abo q'at' abo, saape q'at' abo q'at' abo q'at' abo haal aho q'at' abo q'at' abo q'at' abo.

- Xahq ha a q'at' abo haal aho q'at' abo, yadde -- Saape wad'ha ha a! -- Ma' wad'ha q'at' abo q'at' abo.

- Xahq ha a -- Saape wad'ha eyhan. Di wad' ha aha, sehiri wad'ha eyhan.

- De q'at' abo dehaa kalyimayna sehiri.

De q'at' abo q'at' abo q'at' abo.

Hehehe haal aho q'at' abo q'at' abo q'at' abo. Ma' kalyimayna sehirniyya dehaa q'at' abo.

- Ma' wad'ha q'at' abo? Parafona saape wad'ha q'at' abo eyhan q'at' abo?

- Q'at' abo q'at' abo q'at' abo ha a q'at' abo q'at' abo. -- yadde ma' wad'ha eyhan. Saape haal aho q'at' abo q'at' abo q'at' abo q'at' abo.

- Ma' wad'ha kalyimayna q'at' abo q'at' abo q'at' abo q'at' abo q'at' abo.

- Ma' wad'ha q'at' abo?

kitabena saiyfa 45

Çutbişkana iş

- Yugna insan nexürne ixhes ikkana?
- Mang`ve hicone ha`as ikkanan?
- Sehirnani kalmaysse mısane q`uvvat huvaçeş wæxæna?

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Sehirnana k`alyma mæxüb eyhes vukkanna ki, mancina q`uvvat aaxvacen.

Q`İYMATBIŞİN HUVUY: Cutbişikani işiqa ilyaaki q`iyamat hoolena.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: Mætn qætqe, yuşen he`e.

2 – K`ININ SUMMATIV

1. Huvuyn kalymabı nenbine?

- A) Neologizmbı
- B) Arxaizmbı
- C) Ts`edin kalymabı

hattaqan, kabaqan, kinyaağə, nuk`ra naib, yuk, katxuda yuzbaşiy.

2. Frazeeoloji gits`iniyn kalyma nenne?

- A) osbı alixhxhes
- B) k`ırı alixhxhes
- C) tirar alixhxhes

3. Alikkiyn kalyma nenne?

- A) xalayböq
- B) zutxərav
- C) xekkar

4. Hayin kalymabı nenbine?

Kompyuter, internet, fayl, sayt, ekologiya, mesaj, ofis, market, faks, skaner, grant

- A) Sinonimbı
- B) Omonımı
- C) Neologizmbı

5. 4 – ni grammatik həlbışın do bı va çin sualbı ok`ne

6. Hayinbı nen avazlığbıne?

mana, man, hayna, şen, şena, haşena, haynəxürna, hooşena, hina

- A) sual avazlığbı
- B) işaara avazlığbı
- C) siyk`alan avazlığbı

7. Curayd oyk`nan alikkiyn kalymabı ok`ne.

DARSBİŞİN SƏ'ƏTBİŞİLQA BİT'ALİ'Y

III BİT'ALİ'Y

Dars №	Kitabedınbı	Məzmunun standartbı	Sə'ətbışin say	Kitabena səiyfa	MK səiyfa
15.	İNŞA	1.1.1, 1.1.2, 3.1.2 4.1.2	2	46-49	47-49
16.	TAĞIYEV NƏXÜR MILYONÇIY IXHA	1.1.1 3.1.2 4.1.2	2	50-53	50-52
17.	Q'İDMIYN ZOR	3.2.2 2.1.1 4.1.2	2	54-56	53-55
18.	TS'EDNI SENL	3.2.2 2.1.1 4.1.2	2	57-59	56-58
19.	SƏ'ƏTSAZ QƏN	1.1.1 1.1.2 3.1.2 4.1.2	2	60-62	58-61
20.	YUCNANA GADE	1.1.1 1.1.2 3.1.2 4.1.2	2	63-66	61-64
21.	BANAVUŞ	3.2.2 2.1.1 4.1.3	1	67	64-65
K'İNİN SUMMATİV			1		66
Gırgıda			14 sə'ət	22 səiyfa	20 səiyfa

STANDARTBI: 1.1.1 1.1.2 3.1.2 4.1.2

MÖVZU1: İNŞA

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI'YIN MAQ'SADBI
1.1.1.	K`ırı huvuynı fıkırna sade mə`na açu-xaa`a.	Şikleqa ilyaaki kırı huvuyn mətn hexxa`u yuşena`an.
1.1.2.	K`ırı huvuyna fıkır nəxubna vuxhay eyhi (mañini hək`ee cuna fıkır eyhi).	Ats`an faktbişilqa qırzıl k`ırı huvuyna fıkır nəxübna vuxhay eyhi.
3.1.2.	Mətneedin terminbi cura`a.	Xətta mə`na heleni kalymabişin gırgın mənabi açuxa`a.
4.1.2.	Otk`unee orfografiyeyne normabişiyi durğu işaratbişis riayet ha`a.	Mətnençe lezimin hı`ssa qotkuda aq`vale oyk`an.

DARSIN TİP: İnduktiv

DARSIN FORMABI: xənni va k`ınni gruppabişikana iş

DARSIN USUL: muzakira. əq`ələeka qabına fıkır

RESURSBİ: proyektor, elektron lövhə, kitabbi

MOTİVASİYE

Mə`əllime komputerence S.Vurğunun aforizmbı otk`uniyn slaydbı hagva. Uşaxaaşe aforuzmbı qədəqqənbi. Pisda kalyma yik`eys qıviyxhar, yugna kalyma g`ayençe ilğooç`i. Horani kalymayn eb k`ar qaa`a, hambazeke duşman ha`a.

kitabena səiyfa 46

kitabena səiyfa 47

Mə`əllime uşaxaaşis sual heli:

– Hini aforizmayna mə`na hicone? Uşaxaaşe harunğve cuna fikir eyhe.

TƏDGİGATIN SUAL:

Horbı ha`ani insanık`le yugna insanva eyhes eyxhiyee? Horbı hı`iy hambazaaşini aree nəxüdnə g`eçi?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Uşaxar tədgigatıs “inşa” mövzu qəbəqqə gibğiliynbı

Gruppabişkana iş

I grup: Huvuyni əsasda faktıy, hadise xhinne hı`səba`as eyxhe. Mətinni məzmunus sik`iyn fıkrıbı qotkuda eyhe.

II grup: Elçinin mə`əllimıs nəxudne hor hı`ı.

III grup: Rasime hicone hı`iki uşaxaaşike, mə`əllimaaşike uzür heqqı.

IV grup: Mana pısdı vəziyyatıl g`alerçu, mə`əllim aldamişeyık`le şu hicone eyhi?

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Mətinni ögeedın “Düzvalla gırgınğus sa vobna” (R. Rollan) fıkrı uşaxaaşiz hiviyyaravuna. Hinəxübni nəti ceeqa qavales vooxhe ki, nəxud ıxhee-ixhecen, insan düzgunra yuşena`as ıkkanna. Dekkaaşe eyhen: “Horun g`el aqqaqqa, amma idiykar”. Maktabe sana-sangus, mə`əllimaaşis horbı ha`as ıkkan deş, hin nekki pisin əxlag vodun.

Q`İYMATBİŞİN HUVUY: Meyarbişis uyğynda q`iyamat hoolena.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: Qətdiqyni mətnıs akaran hadise, şos rastına qadıynne? Mancini hək`ee ok`ne.

MÖVZU2: AVAZLIĞIN CURABI

MOTİVASİYE

Mə`əllim: - Q`uval avazlığbı vodunbı otk`un: zı, ğu, şı, vuc, yıc, mana, şena, hayna, hicone?, haşune?, nenbine?, haşucar, hicocad. Man otk`uniyn avazlığbı şı curabişılqa cura`as.

TƏDGİGATIN SUAL:

– Avazlığbı neni curaylinbın eyxhenbı?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Gruppabişikana iş

Huvuyni sualbışın cavabbı şagirdaaşe iş haa`ani varaq`bişee oyk`an.

- I grup:** İnsanika bağılı avazlıǵı otk`un cumlebışee işlemişe`e.
- II grup:** Sual helen avazlıǵı – sual avazlıǵı ok`ne.
- III grup:** İşaara haǵvan avazlıǵı ok`ne. Cumlebışee işlemişe`e.
- IV grup:** İnkâr avazlıǵı ok`ne.

MƏLUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Gruppabışdı məlumatbışıs k`ırı iliyxhe va muzakira ha`a.

DARSANI KITABIKANA İS:

Kitabni № 48-49 səıyfeedın ats`al helen material qədəqqə va izah ha`a. 1 – tapşırır ha`a.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Avazlıǵı eyxhenbı:

1. Kasın avazlıǵı: zı, şı, ğu, şu, şena, şen, şenbı.
2. Siyk`alan avazlıǵı: vuc, yic, co, yicbı.
3. İşaara avazlıǵı: mana, man, hayna, hayın çına, çin, hooşena, haynəxürna, haşena, şena.
4. Sual avazlıǵı: haşune? , hıcone?, hıcocad?, hıcobına?, nenbıne?, şavınbıne?
5. İnkâr avazlıǵı: haşucar, haşbıcab, hıcocad.

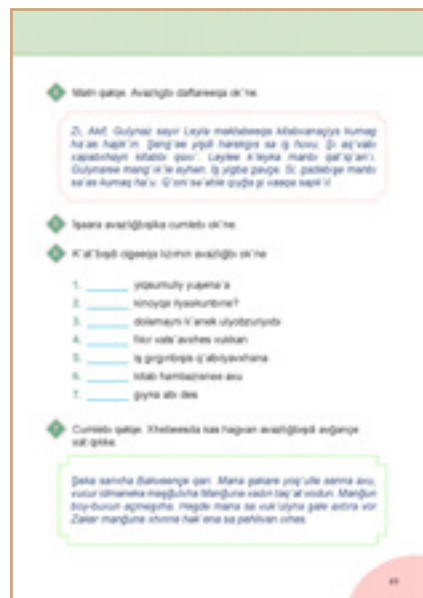
ALYAT`UY:

Mizeni g`aydabışıs sik`ıyn tapşırır bı ha`a. 2 – 3 tapşırır ha`a.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: 4 – tapşırır heli.

kitabena səıyfa 48

kitabena səıyfa 49

STANDARTBI: 1.1.1 3.1.2 4.1.2

MÖVZU1: TAĞIYEV NƏXÜR MILYONÇIY IXHA

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI'YIN MAQ`SADBI
1.1.1.	K`ırı huvuynu fikırna sade mə`na açu-xaa`a.	Şikleqa ilyaakı kırı huvuyn mətn hexxa`u yuşena`an.
3.1.2.	Mətneedin terminbı cura`a.	Xətta mə`na heleni kalymabişin gırgın mənabi açuxa`a.
4.1.2.	Otk`unee orfografiyeyne normabışisiy durğu işaratbışis riayet ha`a.	Mətnençe lezimin hı`ssa qotkuda aq`vale oyk`an.

DARSIN TİP: İnduktiv

DARSIN FORMABI: xəbna va k`inna gruppabışikana iş

DARSIN USUL: muzakira, ək`əleeqa qabına fikir

RESURSBİ: Tağıyevna şikıl

MOTİVASİYE

Mə`əllime komputerence H.Zeynalabdin Tağıyevin şikılbı, slaydbı, va manğuni hək`ee videoçarxın hı`ssabı nümayiş hı`i.

kitabena səiyfa 50

kitabena səiyfa 51

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

- 1) Şikil g`ooceni insanni hək`ee şok`le hicone ats`a?
- 2) Nəxdun insanar yik`el giviyaranbı?
- 3) Sanğve şos Tağıyevni hək`ee yuşena`a, şu manğus nəxüdüdü sualıbı heles. Cavabbışis k`ırı hilen.

TƏDGİGATIN SUAL:

Nya`a Hacı Zeynalabdin Tağıyevin do ts`ts`a`anga rəhmat g`uxoole? “Xalq`ına dek” xhinne ats`axhena H.Zeynalabdin Tağıyev haşune nəxürme şi qivaats`a, nya`a?

TƏDGİGATIN İKKİY:

H.Z. Tağıyevni hək`ee uşaxaaşis genişda məlumat heles ikk`anan.
Mətn qədəqqən.

Gruppabişkana iş

I grup: Qətiqini mətinni oo H.Z.Tağıyevin k`ırrananğ`ani vaxtbışdi hək`ee ats`anı ok`ne.

II grup: Qətiqini mətinni oo H.Z.Tağıyevni hı`iyni işbışdi hək`ee, mançini çetinivallayni hək`ee ok`ne.

III grup: Qətiqini mətinni oo H.Z.Tağıyevni naftıke nəxüdiy gelir alyat`uyni hək`ee ok`ne.

MƏLUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Uşaxaaşe H.Z.Tağıyevni hək`ee xətxıxaynbı müzakireeqa giyxhenbı, tədgigat sualıni əsaslı yuşen ha`anı.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Mətn va seç` qəpqıyle qoone, huvuyni tapşırıxbışdi oo uşaxaaşe xətxıxayni məlumatbışdi oo, con fıkrıbı eyhenbı.

Q`İYMATBİŞİN HUVUY: Meyyarbışdi oo q`iyimat hoolena.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: Mətnıs p`lan ok`ne.

MÖVZU2: KASIN AVAZLIĞBI

MOTİVASİYE

Mə`əllim: – Uşaxar, q`uval otk`unni: zı, şı, ğu, şu, şena, şen, şenbı avazlığbışisə həyvanariy, karbı avaz ha`as əxəye?

(Uşaxaazşə harıngve sa curayn cavab qeli)

TƏDGİGATIN SUAL:

Kasni avazlığbışe neni cinsbışın kalymabı avaz ha`a? Man avazlığbı hallanmışexhenbine? Kasbılqa nəxdun curexhi?

kitabena səiyfa 52

kitabena səiyfa 53

TƏDĞİGATIN İKİKİY:

Gruppabişikana iş

Huvuyini sualıbışin cavabbi şagirdaaşe iş haa`ani varaq`bişee oyk`an.

I grup: Tek va cəm sayeedın I – kas hagvan avazlıǵbı ok`ne. Cumlebi mançika he`e.

II grup: II – kas hagvan avazlıǵbı tek va cəm sayee otk`un, cumlebi he`e.

III grup: III – kas hagvan avazlıǵbı tek va cəm sayee ok`ne Mançike cumlebi he`e.

IV grup: Zı, si avazlıǵbı həlbışilqa badal hı`ı ok`ne.

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Gruppabişdi məlumatbışis k`ırı iliyxhe va muzakira ha`a.

DARSANI KITABİKANA İŞ:

Kitabni № 53 səiyfeedın ats`al helen material qədəqqə va izah ha`a. 1 – tapşırıx oyk`an.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Zı, şı, ğu, şu, şen, şena, şenbi – kasın (şəxs) avazlıǵbı vodunbı. Manbı I, II, III – esdi kasbışilqa curexhi va hallanmişexhenbı. Doysnayniyyi harakatsnani həlee avazlıǵbı sa curaylı axva, badalexhi deş.

ALYAT`UY:

Mizeni g`aydabışis sik`ıyn tapşırıxbı ha`a. 1 – 3 tapşırıxbı ha`a.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: 4 – tapşırıx.

STANDARTBI: 3.2.2 2.1.1 4.1.2

MÖVZU1: Q`IDMIYN ZOR

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI'YIN MAQ`SADBI
3.2.2.	Cumlebi intonasiyeyka tәlәffuz ha`a.	Mәtni qotkuda qәdәqqәni normabışis sik`i qәdәqqә.
2.1.1.	G`ecen, qәdәqqән, g`iyxhen faktbışdeyiy ıxhayne karbışde hәk`ee k`ınin haguıybı ha`a.	Şikile ye hek`edad q`aeuyıni karbışdı va hadisabışdı hәk`ee yuşna`a.
4.1.2.	Otk`unee orfografiyeyne normabışisiy durğu işaratbışis riayet ha`a.	Mәtnençe lezımın hı`ssa qotkuda aq`vale oyk`an.

DARSIN TİP: İnduktiv

DARSIN FORMABI: xәbna va k`ınna gruppabışikana iş

DARSIN USUL: muzakira, әk`әleeqa qabına fıkr

RESURSBİ: q`ıdmın şikıyılı

MOTIVASIYE

Mә`әllime projektor qayhen. Uşaxar q`ıdmıyna uftaniyvalla hagvani filmıqa ilyaakanbı. Uftanda gyoğani yızıqa, gırgını cigeeqa gyu`uriyni yızıqa ilyaakanbı. Q`od`esti filmee yuxhxhaniyni uftanni mēnzarabışıqa ilyaaka, şit`yaaşini sesbışıqa k`ırı iliyxhe. Xhebıd`esti filme xәtta mәhsulnan mēnzarabı hagvanbı.

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

1. Hini g`aceynbışdı aree hico delesvalla vobiy?
2. Nya`a ögee q`i`dim hagu?

TƏDGİGATIN SUAL:

Q`ıdmıyn şensa senani vaxtbışile farq` hicone? "Mәhsul" kalymayna mē`na hicone? Q`i`dmına mәhsul eyxiye?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Uşaxar huvuyıni sualbışdı oo hazirooxhenbı? Mә`әllime manbı xhebni gruppaylqa curaa`anbı

kitabena sәiyfa 54

ok`ne. Man kalyma hammaşe sa curayne axva deş badalexhen? (Uşaxaaşe con fıkrıby eyhe: ho`o, de`eş kalymaby g`iyxhe) Harakat tekda insanaaşiqane eyxhi, deşxhee həyvanaaşıqa, karbışıqa?

TƏDGİGATIN SUAL:

Harakat şavuşan, nişiqan vodun? Harakat ats`aralya`ani yuşeyni hı`ssayk`le hıcone eyhen? Harakat hagvan kalymaby zamanaylqa badalaxhenbine? Cinsbışılqa badal eyxhenbine, cumleab feil neni cümleyne üzv vooxhi?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Gruppabışikana iş

Huvuyni varaq`bışee oyk`an.

I grup: ulyozuriyn, hark`ıniy kalymaby cinsbışılqa badal hı`ı ok`ne.

II grup: qətqi, iykırıy,alışuy kalymaby zamanabışılqa badal he`e.

III grup: Feilin sualı ok`ne.

IV grup: He`e – hima`a mə`na hoolen feilby ok`ne. Ok`ne – imoyk`an

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Gruppabışdı mə`lumatbışis k`ırı iliyxhe va muzakira ha`a.

DARSANI KITABIKANA İŞ:

Kitabni № 54-56 səyfeedın ats`al helen material qədəqqə va izah ha`a. 1 – tapşırax ha`a.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Karbışin (canlı, cansız) harakatby hagvani kalymabışik`le feil eyhi. Feil yuşeyna hı`ssa hıcon ha`a?, hıcone hı`ı?, hıcone ha`as? sualıbışis cavab qeli. Feilby zamanabışılqa, cinsbışılqa badal eyxhi, cumleyne ab feil xabar xhinne işlemişooxhi.

ALYAT`UY:

Mizeni g`aydabışis sık`ıyn tapşıraxby ha`a. 2 – 3 tapşıraxby heli.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: 4 – tapşırax heli.

STANDARTBI: 3.2.2 2.1.1 4.1.2

MÖVZU1: TS`EDNI SENIL

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI`IYN MAQ`SADBI
3.2.2.	Cumlebi intonasiyeyka tələffuz ha`a.	Mətni qotkuda qədəqqəni normabışis sik`i qədəqqə.
2.1.1.	G`ecen, qədəqqən, g`iyxhen faktbışdeyiy ıxhayne karbışde hək`ee k`inin haguybi ha`a.	Şikile ye hek`edad q`aeuyini karbışdi va hadisabışdi hək`ee yuşna`a.
4.1.2.	Otk`unee orfografiyeyne normabışisiy durğu işaratbışis riayet ha`a.	Mətnençe lezimin hi`ssa qotkuda aq`vale oyk`an.

DARSIN TİP: İnduktiv

DARSIN FORMABI: xənni va kinni qruppabışikana iş

DARSIN USUL: muzakira, əq`əleeqa qabına fikir

RESURSBİ: Proyektor, elektron lövhə, kitabbi

MOTİVASİYE

Mə`əllime “Ts`edni senena” mə`niy haa`ana. Hini mə`niyni sesini avud, uşaxar sınıfeqa ebaç`enbi.

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

Mə`niyni kalymabışe şos hicone yik`ee qalya`u?
Cavabbışis k`ırı helen.

Mə`niy bıkıruvxhayle goone, ts`edni senis aaidni filmıqa ilyaakanbi. Ts`edni seniys aaidda deşin karbid hagvanbi (Masalan uftan gav`una ər-ərna yiv, igruşk`abi, Şaxta babay, G`ar gız, padarkabışda torba, q`ı`dmiys aaid deşiyin semeniy, şəkərbura, paxlava, Navruzun xonce va m.)

TƏDGİGATIN SUAL:

Şikile g`aciynçiniyiy, mə`niyni aree hicone delesiyvalla vobna? Şiklee ts`edni seniys aaidda deşin hicoye? Hinbi neni bayramın atributbine vodunbi?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Mə`əllime haynəxdın sa teklif helen: “Ts`edni sene hicone gözet ha`a?. Vuşun fıkrıbi eyhe” Uşaxar işilqa giviyğalanbi. Təgdimatbi həzir ıxhayle goone mə`əllime manbışis k`ırı helen. Təgdimatbışis k`ırı huvuletti, uşaxaaşe alavabi ha`anbi. Nekki yugni təgdimatıs q`ıymat hoolena.

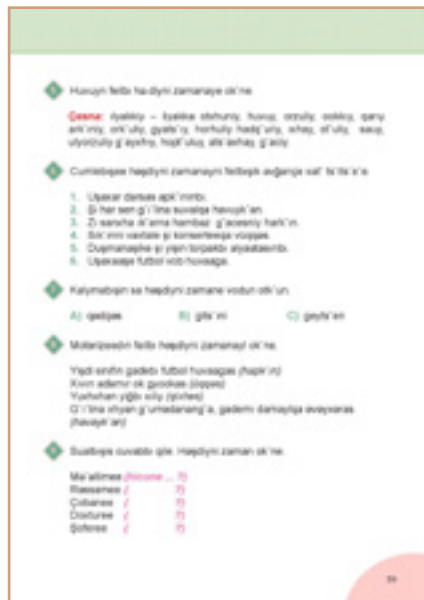
1. Tapdıgna şeç` “Ts`ediyn sen” qəbəqqəna

kitabena səiyfa 57

kitabena səiyyə 58

kitabena səiyyə 59

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Yıznan q`i`dim barıka eyxhen, dekkaaşın uvhvıy müzakireeqa giyxhen”

HİCOYİY ATS`AXHXHA

İnsanık`le har yığna q`adir vats`avxhes vukkanna. Sa yığ yışdime sa haa`asta iş gibg`iliy eyhen vodun. Ts`edni sene, ts`edin niyyatbı gidghıl, manbı ha`asın sen vodod.

Q`İYMATBİŞİN HUVUY: Müvafiq cədvälis asasan q`iymat hoolena.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: Seç`yik`el alept`e.

MÖVZU2: FEİLİN ZAMANABI. FEİLNA HƏŞDİYNA ZAMAN.

MOTİVASİYE

Mə`əllim: – Uşaxar, haralkat xhebni zamanaye eyxhen. “Qətqiy” feilni xhebni formays fıkrı hıvle:

1) Qətqiyn, 2) qədəqqən, 3) qətqəsın. İni feilbışdi aree nena curallayıy vob.

TƏDGİGATIN SUAL:

Feilbı xhuleni zamanayl işlemışexhi. Manbı şı nəxdun cura`a? Həşdiyni zamanayni feilbışın şikilycibi nənbine?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Gruppabışikana iş

Huvuyini sualbışın cavabbı şagirdaaşe iş haa`ani varaq`bışee oyk`an.

I grup: “İkkiykınıy”, “ulyorzuliy” gyu`uriy feilbı həşdiyni zamane otk`un cumlebı he`e.

II grup: huvuyn feilbı hęşdiyni zamane otk`un, cumlebı he`e. gitsıniy, ork`uliy, qarıy, ats`axhay.

III grup: Huvuyni feilbışeençe hęşdiyni zamanaynbı gęxi`ok`ne. Horç`ulna, giy`arna, ok`aldasda, gyu`arasda, ilexan, gyayts`en, alixına, iç`esda, alhæna, g`ıyxhen, üqqena, huvaagana.

IV grup: darsani kitabeençe səiiyfa № 58-59 4 – tapşırık ok`ne.

MƏ'LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Grupbışdi məlumatbışis k`ırı iliyxe va muzakira ha`a.

DARSANI KITABİKANA İŞ:

Kitabni № 58-59 səiyyeedın ats`al helen material qədəqqə va izah ha`a. 1 – tapşırık ha`a.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Feiliqa xhiyible zamana vobna: hęşdiyna zamana, apk`inna zamana, qavalesda zamana. Hęşdiyni zamanayni feilbışee harakat yušen haa`anı vaxtal eyxhi ıxhay hagva. Feilbışe hıcone ha`a? hıcone eyxhi? sualbışis cuvab qeli: - a, - ə şikılıcibı kalymabışdi k`anek eyxhi.

ALYAT`UY:

Mizeni g`aydabışis sik`ıyn tapşırıxbı ha`a. 2 – 3 tapşırıxbı heli.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: 5 - tapşırık.

19 DARS

SƏ`ƏTSAZ QƏN

2 sə`at

STANDARTBI: 1.1.1 1.1.2 3.1.2 4.1.2

MÖVZU1: SƏ`ƏTSAZ QƏN

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI`IYN MAQ`SADBI
1.1.1.	K`ırı huvuynı fıkrına sade mə`na açu-xaa`a.	Şikleqa ilyaakı kırı huvuyn mətn hexxa`u yuşena`an.
1.1.2.	K`ırı huvuyna fıkr nəxubna vuxhay eyhi (mançini hək`ee cuna fıkr eyhi).	Ats`an faktbışilqa qırzıl k`ırı huvuyna fıkr nəxübna vuxhay eyhi.
3.1.2.	Mətneedın terminbı cura`a.	Xətta mə`na heleni kalymabışin gırgın mənabı açuxa`a.
4.1.2.	Otk`unee orfografiyeyne normabışisiy durğu işaratbışis riayet ha`a.	Mətnençe lezimin hı`ssa qotkuda aq`vale oyk`an.

DARSIN TİP: İnduktiv

DARSIN FORMABI: kollektiv işbi, xənni va k`inni gruppaykana iş

DARSIN USUL: muzakira, ək`əleeka qabına fikir

İNTEQRASIYA: Həyat bilgisi, İnformatika

RESURSBİ: proyektor, elektron lövhə, kitabı

MOTIVASIYE

Elektronni lövheynece “Yızda ktalica” film hagva.

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

1. Haguyn kadirbi neni filmkeyi`i? Filmee nen şit`yariy g`eci?
2. Kadre haaguna qən menni neni xabarbişe vobna?
3. Qən nəxübna şit`yne?

TƏDGİGATIN SUAL:

Şok`le nəxudne ats`a? sə`ətniyi, qənni aree hico əlagane vodun?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Uşaxar 3 – ni gruppaylqa curavxhaynbi va varaq`bı bit`al hi`inbi

I grup: qənbışdi hək`ee hicone ats`a vodun? Hini şit`yaaşıke xayırne xəttə deşxhe ziyan?

II grup: nya`a pisin insanar qənik akar haa`a?

III grup: “Qənik`le vuc – şit` vaats`a, xaşık`leb vuç plav vats`a” dekaaşini kalymayni hək`ee nəxübna fikir eyhes vəəxə?

Qənnə şikil ts`its`ee`e
Uşaxaaşe şavule cavabbı quvuynbi.
Cavabbışis q`iyimat huvuna.

“Sə`ətsaz ” qən` mətn qətqi`n . Mə`əllimni kumagika dağamın kalymabı yışdi mizelqa alğavhuynbi.

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Uşaxaaşe cona fikir vats`a vuxhayle qone, qənni hək`ee ats`axhxyn fikirbi xile ixhayle goone, con fikirbi haziri`inbi.

Mə`əllime manbışis yəq haguuna.

kitabena səiyfa 60

I grup: Huvuyn kalymabı apk`inni zamanayl ok`ne. qalesda, ats`axhay, alışsuy, sark`iliy, ot`uliy, uvhiy, gixhxhiy.

II grup: darsani kitabeençe səiyfa № 61-62
1 – tapşırax ha`a.

III grup: darsani kitabeençe səiyfa № 61-62
3 – tapşırax ha`a.

III grup: darsani kitabeençe səiyfa № 61-62
4 – tapşırax ha`a.

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Gruppabişdi məlumatbişis k`ırı iliyxhe va muzakira ha`a.

DARSANI KITABIKANA İŞ:

Kitabni № 61-62 səifeedin ats`al helen material qədəqqə va izah ha`a. 5 – tapşırax – imla ook`an.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Apk`inni zamanayni feilbişe harakat yuşen haa`ani vaxtale hiyd ixhay hagva. Apk`inni zamanayni feilbişe hicone hau? sualis cavab qeli.

ALYAT`UY:

Mizeni gaydabişis sik`ıyn tapşıraxbı ha`a. 2 – tapşırax ha`a.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: Vuxhana sa k`inna xabar ook`ne. Apk`inni zamanayni feilbişik avğançe xat` qikke.

20 DARS

GUCNANA GADE

2 sə`ət

STANDARTBI: 1.1.1 1.1.2 3.1.2 4.1.2

MÖVZU1: GUCNANA GADE

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI`IYN MAQ`SADBI
1.1.1.	K`ırı huvuynı fıqırna sade mə`na açu-xaa`a.	Şikleqa ilyaakı kırı huvuyn mətn hexxa`u yuşena`an.
1.1.2.	K`ırı huvuyna fıqır nəxubna vuxhay eyhi (mançini hək`ee cuna fıqır eyhi).	Ats`an faktbişilqa qırzıl k`ırı huvuyna fıqır nəxübna vuxhay eyhi.
3.1.2.	Mətneedin terminbı cura`a.	Xəttə mə`na heleni kalymabişin gırgın mənabı açuxa`a.
4.1.2.	Otk`unee orfografiyeyne normabişisiy durğu işaratbişis riayet ha`a.	Mətnençe lezimin hi`ssa qotkuda aq`vale oyk`an.

DARSIN TİP: İnduktiv

DARSIN FORMABI: xəbna va k`inna qruppabışıkana iş

DARSIN USUL: muzakira, ək`əleeqa qabına fikir

RESURSBİ: darslik

MOTİVASİYE

Mə`əllime elektronni lövhee Azarbaycanni nekki yugni idmanciyini hək`eedin kaset haagvana. Azarbaycanni gulaşni hək`ee idmancer hagvaan koset hagvan. Kasete Azarbaycann bayrax axtı qa`an, guleşci idmancer hagvanbı.

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

1. Hini idmançeeşe fəxr ha`an hicone?
2. Xəttə ikkanan idmanın nen növ vodun. Mançini hək`ee şu televizoreeqa ilyaakanbine?
3. Yarışbışe düzgüniyvalla devxhe, şu mancıs fikir eyhesdane? Uşaxaaşini fıkrıs k`ırı helen.

TƏDGİGATIN SUAL:

Düzgüniyvalla razıbanı. Şos sık`ıy düzvalla hidyovee şu hicone ha`a?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Tədgigat ikkeeka. Gucnana gade mətn qədəqqə giviyyəğal. Q`ətqiyni vaxtal mə`əllime uşaxaaşin şəfbı düzü qa`anbı. Uşaxar 4 gruppeqa curaa`anbı

I grup: "Agar sa vale canas zairaxhe, şü mang`uka nəxürne ixhes ikkan"

II grup: Delesunğuna sa merunğuna sa merunğuka yazışarkən zəifra haquce, mana vas delesna va manguni k`ane eyxhiyi?

III grup: Yugna idmançiy ixhestime, insanıs q`uvvane lezımda vobna?

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Uşaxar Elmarni k`ane devxhayle İlgarıs sik`ı düzvala hidyav`uva fıkrıbı uvhuynbı. Müzakireyn uşaxaaşını yuşeniy haviys kumag hı`ın.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

İlgarni ögeeqa qadıyn hadiseyn müzakira hı`ıynbı. Uşaxar sa neticeylqa qabıynbı. Neni cigee voxhe – vixeçin düz deşdi fıkreys razivalla hevles vukkan des.

Q`İYMATBIŞİN HUVUY: Müvafiq cədvəlis əsasan q`iyamat hoolena.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: Mətin qətqə

MÖVZU2: FEİLNA QVALESDA ZAMANA

MOTIVASIYE

Mə`əllim: – Uşaxar, şu məktəb qətqı` taam hauyng`a hıcone ha`as? Harung`ve cuk`le vuc nəxür g`aces ixhay sa k`inna esse ook`ne.

TƏDGİGATIN SUAL:

Şu esse nekki geed neni feilbışıkeyiy istifadə hı`ı? Mənçe neni sualı cavab qele? Şu vuşdi esse neni zamanabışıken istifadə hı`ı? Gaf şu yuşen haa`ni neni vaxtalın vuxhes?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Gruppabışıkana iş

Huvuyı sualbışı cavabı şagirdaşe iş haa`ani varaq`bışee oyk`an.

I grup: huvuyı kalymabışeençe feilni qavalesdi zamanaylin kalymabı ok`ne. atıdq`ınıy, qızaxxıy, səyxıy, q`ıkkıy, qetviy, qottuliy, hauy, ixhay, ark`ınıy, horhuliy, gibğılıy, avaykıy, ilyakkıy.

II grup: felbı həşdiyni, apk`ınnı va qavalesdi zamanabışee ok`ne. otk`unıy, qarıy, ulyodğuy, uvhuy, qauy, g`ats`atk`ukıy, qıdgğırıy, ts`ets`ı`ıy, aqqıy, məttı`uy, gibğılıy, qığeç`uy, quvuy.

III grup: darsanı kitabeençe səiyfa № 64-66 2 – tapşırıx ha`a.

IV grup: darsanı kitabeençe səiyfe № 64-66 5 – tapşırıx ha`a

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Gruppabışdı məlumatbışı k`ırı ilıyxhe va muzakira ha`a.

kitabena səiyfa 65

kitabena səiyfa 66

DARSANI KITABIKANA İŞ:

Kitabni № 64-66 səiyfeedın ats`al helen material qədəqqə va izah ha`a. 1 – tapşırıx ha`a.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Qavalesdi zamanayni feilbişe, harakat yuşen haa`ani vaxtale qiyğa ixhes ıxhay hagva. Feilbişe hicone ha`as?, hicone ixhes? sualbişis cuavab qeli.

ALYAT`UY:

Mizeni gaydabişis sİK`iyn tapşırıx ha`a. 4 – tapşırıx, imla ook`an. Feilbişdi avğançe xat` ts`its`a`a.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: Navruz bayramni hək`ee inşa ook`an. Feilbişdi avğançe xat` qikkı, zamanbı hagva.

21 DARS

BANAVUŞ

2 sə`ət

STANDARTBI: 3.2.2 2.1.1 4.1.3

MÖVZU1: BANAVUŞ

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI`IYN MAQ`SADBI
3.2.2.	Cumlebi intonasiyeyka tələffuz ha`a.	Mətni qotkuda qədəqqəni normabişis sİK`i qədəqqə.
2.1.1.	G`ecen, qədəqqən, g`iyxhen faktbişdeyiy ıxhayne karbişde hək`ee k`inin haguybı ha`a.	Şikile ye hək`edad q`aeuyini karbişdi va hadisabişdi hək`ee yuşna`a.

4.1.3.

G`acu eyheniyiy xabar haa`ani xarakterikana karbişde hək`ee inşa ook`an

Kınna inşa ook`an.

DARSIN TİPİ: İnduktiv

DARSIN FORMABI: xəbni va k`inni qruppabişkana iş

DARSIN USUL: muzakiia, ək`əleeqa qabına fikir

RESURSBİ: t`et`bı, banavuşun şikıl bı

MOTİVASİYE

Mə`əllime elektronni lövhee uftanın menzerebişdi, t`et`bişdi, bağıbişdi, baxçeebişdi hək`ee filim hagva.

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

Filme hicone g`acı, hini menzerebişe şos nəxüdne təsir hi`i?

Cavabbışis k`ırı huvuyınbı.

TƏDGİGATIN SUAL:

İnsanaaşis yugda qöön, yugni, pisdi yiğil hammaşe manbişdi k`ane vooxhen insan şad ha`ani t`et`bişdi hək`ee hicone ats`a? Nya`a banavşe hammaşe daqa`a ilyakka?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Mə`əllime uşaxar qruppabişilqa curaviyınbı. Harni gruppays t`et`bı bit`al hi`in bı, tapşırıx helen ki, gaceyn t`et`bı çoni fikreka ehecen. Vaxt bıkırıvxhayle goone uşaxaaşis vardiniy qənan dukni, yonceyni, boymaderanni, laaleyni, banavşeyni hək`ee mə`lumat bı heli.

Mə`əllime uşaxaaşis "Banavşe" şeç` qəbəqqəna

Uşaxaaşe t`et`bişdi hək`ee mə`lumat bı ats`axhayle goone, t`et`bişin insanaaşis nimee xayir heli ıxhay ats`axhayn

İnsanaaşe xaa`ad, iş cigee, məhəlle t`et`bı huvacən bı.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Azərbaycanıqab geeb zenginna torpax vobna. Yişdi torpaxni avuduniy oodun ciga g`ızıl vodun. Yizdi ölkee darman haa`an bitkibi aazırile xəttə vodun bı. Hinəxübna sa fikir xalq`ını aree geeb eyhena: loğmanıqad xhebillə silah vodun: "kalyma, bitkibi va ç`ıka". Ögeni vaxtbışe insanaaşe darmanın bitkibi xəttə işləmişə`anbıniy. Banavus t`et`bişdi aree nekki, kavrakın t`et`vodun. Banavuşun hammaşe yəq gozet haa`a vobna, mance hammaşe vukul daaqa qaa`ana.

Q`İYMATBİŞİN HUVUY: Müvafiq cədvəlis əsasan q`iymat hoolena.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: Şeç` yik`el alept`e.

kitabena səiyfa 67

3 – K`ININ SUMMATIV

1. Huvuyn avazlıǵbı: imbı, mammbı, şembı, immışıqa: hooşemmi h m x dne ok`anas ıkkann, deşxhee q tq s?
A) ok`anas
B) q tq s
2. Feiliqa xhuleble zamana vobna?
A) 4 **B)** 2 **C)** 3
3. Huvuyn feilbı neni zamanayl huvuyiy?
ok`anas, q tq s, illyakkasda, alyh sda, qalesda, g`acesda, alixasda, gy`arasda
4. Nen kalymane h şdiyini zamanayliy huvu?
A) g`ayxhesin
B) g`iyxhen
C) g`ayxhiyn
5. Kalymabişee: ork`ulyna, opk`ulyna, otk`ulin curalla nişeeiy?
A) zamana
B) şikilyçibi
C) cinsbı
6. Hagvunbı nen avazlıǵbine?
zı, ğu, mana, şı, şu, manbı
A) sual avazlıǵbı
B) işaraara avazlıǵbı
C) kasın avazlyǵbı
7. İşaara avazıǵbı ok`ne.

DARSBİŞİN SƏ'ƏTBİŞİLQA BİT'ALİ'İY

IV BİT'ALİ'İY

Dars №	Kitabedınbı	Məzmunun standartbı	Sə'ətbışin say	Kitabena səiyfa	MK səiyfa
22.	MISSINA AĞAYIY PEŞEKAR	1.1.1, 1.1.2 3.1.2, 4.1.2	2	68-70	68-70
23.	MARALIN İ'HTİ'BAR	1.1.1, 1.1.2 3.1.2, 4.1.2	2	71-73	70-72
24.	QOTKUYN HƏQ'İQ'AT	1.1.1, 2.1.1 4.1.2	2	74-76	73-75
25.	G'AYE SAA'ANA EMİY (I hisse)	2.1.2, 2.1.1, 4.1.2	2	77-79	76-79
26.	G'AYE SAA'ANA EMİY (II hisse)		2	80-83	
27.	UFTANNA FAT'MAYNA MÜXXVA	1.1.2 3.1.2 4.1.2	2	84-86	79-81
28.	APRELİN TS'ETTİYN YİĞ	1.1.2, 3.1.2, 4.1.2	1	87-88	82
K'İNİN SUMMATİV			1		83
Gırgıda			14 sə'ət	21 səiyfa	16 səiyfa

TƏDĞİGATIN SUAL:

Zarf yuşeyni hl`ssayn hicon hagva va neni sualbışis cavab qeli?
Darsani kitabni № 69-70 səyfeedin ats`al helen material qədəqqən va izah ha`a.
Sual – müsabiga metoduke istifaada ha`a.
Darsani kitabee huvuyn tapşırıxbı ha`a. 1 – 2 tapşırıxbı ha`a.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: 3 – tapşırıx heli.

Q`İYMATBİŞİN HUVUY: Mə`əllime hazır hı`ıyni cədvəluka giyxhe.

23 DARS

MARALIN İHTİ`BAR

2 sə`ət

STANDARTBI: 1.1.1, 1.1.2, 3.1.2, 4.1.2

MÖVZU1: MARALIN İ`HTIBAR

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI`IYN MAQ`SADBI
1.1.1.	K`ırı huvuynı fıkırna sade mə`na açu-xaa`a.	Şikleqa ilyaakı kırı huvuyn mətn hexxa`u yuşena`an.
1.1.2.	K`ırı huvuyna fıkır nəxubna vuxhay eyhi (mañçini hək`ee cuna fıkır eyhi).	Ats`an faktbışilqa qızıl k`ırı huvuyna fıkır nəxübna vuxhay eyhi.
3.1.2.	Mətneedin terminbı cura`a.	Xəttə mə`na heleni kalymabışin gırgın mənabı açuxa`a.
4.1.2.	Otk`unee orfografiyeyne normabışisiy durğu işaratbışis riayet ha`a.	Mətnençe lezimin hı`ssa qotkuda aq`vale oyk`an.

DARSIN TİP: İnduktiv

DARSIN FORMABI: xəbna va k`inna gruppabışikana iş

DARSIN USUL: muzakira, ək`əleeqa qabına fıkır

RESURSBİ: darsis uyğynun şikiylbı

MOTIVASIYE

“Sa g`alayna sir” filmike balkaniy xvaan sana sancis ixhayni i`htibaris aaidni kadirbışiqa ilyaakiynbı

Mə`əllime N.Gancaviyni “Leyli va Macnun ” poemedin xvaanbışikana hambaziyvalla hagvana cavanni hək`eeyid yuşenaa`as vooxhi. Zalımna sa şah voriy. Mang`vee xvaabı zinçire huvaçiyiy. Qəl vuxhayn insanar mancini ögeek`a qookayi. Xvaabışer manar parçalamışa`ayiy. Şahis delesni sa insanik`le hin g`acı, xvaabışis deles qixhes girğılna.

Hammaşe mañçis sa vəq`ə hooleyiy. Sa yiğil şahıs,

kitabena səyifa 71

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: Mətin qətdə.

MÖVZU2: ZARFIN G`URULUŞ

MOTİVASİYE

Mə`əllim: – Uşaxar, dnyeyni gırgını karıqa g`uruluş vodun: sade, itxhınıyn, murakkab. Zarfı eyxhenbı: sade, idxhınıynbı.

TƏDGİGATIN SUAL:

Neni yəqbişika zərfı ıxha? Zərfı eyxheng`a, nen yuşeyn hı`ssabı, şıkılıçıbı, cinsbı kumag ha`an kalymabı iştirak ha`a?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Gruppabişikana iş

Huvuyı sualbışis cavabbı şagirdaşe iş haa`ani varaq`bışee oyk`an.

I grup: Cinsbışdi kumaguka ıxhayn sade itxhınıyn zarfı ok`ne: ek`ra (ba - da) ...

II grup: Həlbışdi sikilçibışikva idxhıyn zarfı ok`ne: Nence, avğance,...

III grup: Kumag ha`ani kalymabişikva idxhıyn zarfı ok`ne. Vuc – car, yic – cad ...

IV grup: Ciga hagvan zarfı ok`ne
daaqa, ağalla ...

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Gruppabişdi məlumatbışis k`ırı iliyxe va muzakira ha`a.

DARSANI KITABİKANA İŞ:

Kitabni № 72-73 səyfeedın ats`al helen material qədəqqə va izah ha`a.
1 – tapşırax oyk`an.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Zarfı eyxhenbı sadebı: mısa, goone, qiyğa, k`ane, əq`əna, qihna.

Sade idxhıyn zərfı eyxhenbı: cinsbinan - yugra (ba, - da) ekra (ba - da), həlbışike ıxhaynbı - nence, nekke, kumag ha`ani kalymabaşike idxhınıynbı: nena – cab, neñçe – car, yic – cad, va medınbı.

ALYAT`UY:

Mizeni g`aydabişis sik`lyın tapşırax ha`a 2 – tapşırax ha`a.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: 3 – 4 tapşıraxbı.

Q`İYMATBİŞİN HUVUY: Mə`əllime hazır hı`ıyni cəđvalıka oyk`an.

STANDARTBI: 1.1.1, 2.1.1, 4.1.2

MÖVZU1: QOTKUYN HƏQ`İQ`AT

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI`IYN MAQ`SADBI
1.1.1.	K`ırı huvuynı fıkırna sade mə`na açu-xaa`a.	Şikleqa ilyaakı kırı huvuyn mətn hexxa`u yuşena`an.
2.1.1.	G`ecen, qədəqqən, g`iyxhen faktbışdeyiy ıxhayne karbışde hək`ee k`inin haguybı ha`a.	Şikile ye hek`edad q`aeuyni karbışdi va hadisabışdi hək`ee yuşna`a.
4.1.2.	Otk`unee orfografiyeyne normabışisiy durğu işaratbışis riayet ha`a.	Mətnençe lezimin hi`ssa qotkuda aq`vale oyk`an.

DARSIN TIPI: İnduktiv

DARSIN FORMABI: Xəbna va ki`nna gruppabışkana iş

DARSIN USUL: muzakira, əkəleeqa qabına fıkır

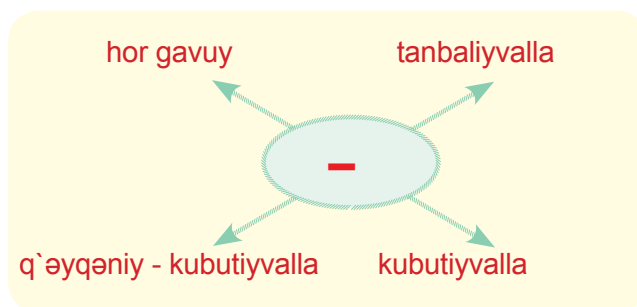
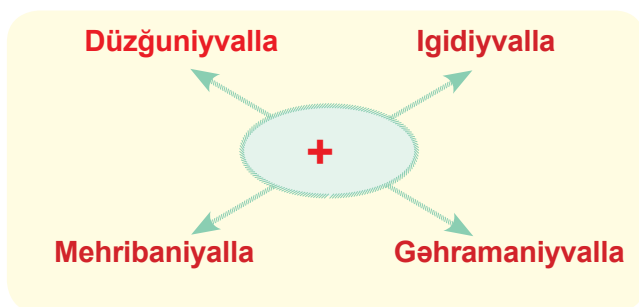
RESURSBİ: iş varaqbı

MOTİVASIYE

Mə`əllime yazı taxtal “+” va “-” işaara oyk`anan. Uşaxaaşis tapşırax helen ki, yugni va pısdı harakatbışdi hək`ee fikir eyhıcen.

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

– Hini işaraabışdi hək`ee hıcone ok`anas əxə? Uşaxaaşe oyk`anan

Otk`ınıybışis medın hıcone ok`anas əxə. Düzgüniyalla uvhiy hambazaaşini k`ane, nime düzgundane vodun.

STANDARTBI: 2.1.2, 2.1.1, 4.1.2

MÖVZU1: G`AYE SAA`ANA EMİY

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI`IYN MAQ`SADBI
2.1.2.	Sade cumlebi istifadə hi`iyka gaf haa`a.	Yuşena`anq`a yuşeyni curbacurni formabi – şike ikkananzud istifada ha`a.
2.1.1.	G`ecen, qədəqqən, g`iyxhen faktbişdeyiy ixhayne karbişde hək`ee k`inin haguybi ha`a.	Şikile ye hek`edad q`aeuyi karbişdi va hadisabişdi hək`ee yuşna`a.
4.1.2.	Otk`unee orfografiyeyne normabişisiy durğu işaratbişis riayet ha`a.	Mətnençe lezimin hi`ssa qotkuda aq`vale oyk`an.

DARSIN TİP: İnduktiv

DARSIN FORMABI: xəbna va k`inna gruppabişikana iş

DARSIN USUL: muzakira, ək`eleeqa qabına fikir

RESURSBİ: iş varaq`bı, şikilybı

MOTIVASIYE

Mə`əllime yazı taxtayl 2 plakat givatxiniyn. Plakatbişdi sançee tabiətiş pisin münasibatnana şikil hagvana.

2 – di plakatın tabiətin uftaniyvalla hagua.

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

- 1) Fikir neni suraqqaa hooli?
- 2) Ts`ettiyni hi`ssa qətqiyni mətnədin hadisebi nəxüdnə əəsnə hək`ee fikir vobnane?
- 3) Nəxüdnə ats`a. Elşane “G`aye saa`ana emiyne teklif q`abil haa`astane?
- 4) G`aye saa`ana emiy” gayebı nya`as sa`a ixhay, şok`le ats`anne vodun?

TƏDGİGATIN SUAL:

Nəxüdnə ats`a, g`ırağılqa münasibat nəxüdnə ixhes ikkan?

Nene sualış mətnəe cavab t`abal ha`as əxəsinne?

TƏDGİGATIN İKKİY:

4 ni gruppaylqa curaa`abi

1. Təbiət g`orumuşaviy şok`le nəxüdnə ats`axhi?
 2. Təbiət nəxübnə qorumuşaa`as vukkan?
 3. Təbiət nya`asne g`orumuşaa`a?
 4. Təbiət qorumuşaa`as dimee uşaxaase+ hicone ha`as ikkan?
- Cavabbişis q`iyimat hoolena

kitabena səiyfa 77

MƏLUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİİY.

Gruppabişdi məlumatbişis k`ırı iliyxe va muzakira ha`a.

DARSANI KITABIKANA İŞ:

Kimabni № 82-83 səyfeedin ats`al helen material qədəqqə va ızah ha`a. 1 – tapşırax ha`a.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Cumle sa, q`oni, va hexxani kalymabişikə vooxhi. Cumleyn bıkravxhana fikir Haagva. Cumle intonasiyeyka eyhe. Cumlee kalymabişdi arena alaqa sualıbişdi kumaguka vats`ooxhi. Cumleyni k`anek lezimin durğu işaarabı giyxhenbi.

ALYAT`UY:

Mizeni g`aydabişis sik`ıyn tapşırax ha`a. 2 – tapşırax ha`a.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: 4 – tapşırax heli.

kitabena səiyfa 83

27 DARS

UFTANNA FAT`MAYNA MEXXVA

2 sə`ət

STANDARTBI: 1.1.2 3.1.2 4.1.2

MÖVZU1: UFTANNA FAT`MAYNA MEXXVA

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI`IYN MAQ`SADBI
1.1.2.	K`ırı huvuyuna fikir nəxubna vuxhay eyhi (mañini hək`ee cuna fikir eyhi).	Ats`an faktbişilqa qırzıl k`ırı huvuyuna fikir nəxübna vuxhay eyhi.
3.1.2.	Mətneedin terminbı cura`a.	Xətta mə`na heleni kalymabişin gırgın mənabı açuxa`a.
4.1.2.	Otk`unee orfografiyeyne normabişisiy durğu işaratbişis riayet ha`a.	Mətnençe lezimin hı`ssa qotkuda aq`vale oyk`an.

DARSIN TİP: İnduktiv

DARSIN FORMABI: xənni va k`ınni gruppabişkana iş

DARSIN USUL: muzakira, ək`əleeqa qabına fikir

RESURSBİ: kompyuter, proektor, iş varaq`abı

MOTİVASİYE

Mə`əllime elektronni lövhee “Zoluşka” rusni xabarni oo ts`its`a v`una fragment hagvana

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

1. İlyakaan fraqmentbı neni xabarikenbiyyiy vodunbı? Hini xabare nişikeyyiy yuşen haa`a?
2. Nen Azərbaycanın xabarbıne qətdı. Cavabbışıs k`ırı helen.

TƏDGİGATIN SUAL:

Neni Azərbaycanı xalq`ni xabarbışe, fragmentbışe g`ecen hadisabışıs akarın, hadisəbı g`acuynbı? Nya`asne içiy tandure dyugul yixha?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Uşaxar gruppabışılka curaa`anbı. Manbışıs tapşırıgın varaq`bı bit`al ha`anbı.

1. Azərbaycanı xalq`ın xabarbı neni fikreka giyğaliy? Neni Azərbaycanı xabarbışın gəhramanar vats`anbı? Vaats`anbı ok`ne?
2. Azərbaycan xabarbı neni fikreka bıkır eyxhenbı? Q`abil vooxhena Azərbaycanı xabarnı gəhramanaaşın do bı ok`ne.
3. Yik`el qale`e, Azərbaycanı xabarbışee xabarbı qədəqqəng`a, yugda qətdəcenva, medın nen kalymabı eyhes exiyiy?
(masalan, 40 yig, 40 xəmə)
Uşaxaaşıs tədgimat hazır ha`as vaxt hoolena.
Tədgigat. Mətını oo iş haa`ana.
Xabar yik`el avxhuyni curayl haa`ana. Çetinin kalmabı izah ha`a.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

“Horan g`el aqqaqqa, idiykar” dekkaaşına kalyma havahiyba uvhu deş. Gırgung`ve yugun işbı ha`as ikkananbı, şavuscad pısvalla haa`as vukkan deş, horbı ha`as ikkan deş. Horbışda i`mur k`ilyba vooxhena.

YARADICI TATBIQHAVVUY: Azərbaycanı xalqını xabarbışdı sançını hək`ee məlumat hele.

Q`İYMATBİŞİN HUVUY: Cədvəlis sik`ı q`iyat hoolena.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: Xabar yuşen hee`e.

kitabena səiyfa 84

kitabena səiyfa 85

MÖVZU2: KUMAG HA`AN YUŞEYN HI`SSABI. ƏDATBI

MOTIVASIYE

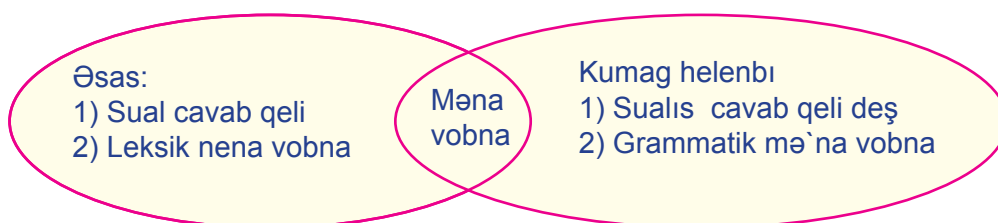
Mə`əllim: – Uşaxar, şı əsas yuşeyn hi`ssabi ilğeç`u tamxhaynbi. Dora mançin dobid, mançin xussiyatbid ələdqəs. (Uşaxaşə ats`anbi eyhenbi)

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

Q`ob`esda yuşeyna hi`ssa nenane? Mançin xussusiyatbi hiconə? Q`oni gruppayn akaran va curayn xussusiyatbi nenbın? Venna diagram ts`its`aa`a.

II grup. Hi`ssabışın dobi:

- 1) Ədatbi: *va, mee, da, na, di*
- 2) Giyts`ananbi: *yiy, va, ne, de*
- 3) Nidabi: *vah, pah, uf, ox, ey*

TƏDGİGATIN İKKIY:

Gruppabişikana iş

Huvuyni sualbışis cavabbi şagirdaşə iş haa`ni varaq`bişee oyk`an.

I grup: Kumag ha`an yuşeyn hi`ssabi nenbine? Dobi ok`ne.

II grup: Ədatbi ok`ne.

III grup: Nidabi ok`ne.

IV grup: Mə`əllime huvuyni mətnençe ədatbi qəxi`ok`ne

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Gruppabişdi məlumatbışis k`ırı iliyxe va muzakira ha`a.

DARSANI KITABIKANA İŞ:

Kitabni № 86-87 səyfeedın ats`al helen material qədəq-qə va izah ha`a. 1 – tapşırax ha`a.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Kumag ha`an yuşeyn hi`ssabi hayınbi vodunbi: ədatbi, giyts`ananbi, nidabi. Mançe sualbışis cuvab qeli deş, leksik mə`na vooxhi deş, cümle üzvü eyxhi des, əsas cümle usvuyka sacigee eyxhi.

ədatbi: - va, - mee, - meega, - letti, - da, - na, di, - ne.

Kalymabişika sacigee oyk`an. Xhinne – curayda

ALYAT`UY:

Mizeni g`aydabişis sik`ıyn tapşırax ha`a. 3 – tapşırax heli.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: 2 – tapşırax

kitabena səyifa 86

STANDARTBI: 1.1.2 3.1.2 4.1.2

MÖVZU1: APRELİN TS`ETTIYN YİĞ

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI`IYN MAQ`SADBI
1.1.2.	K`ırı huvuyna fikir nəxubna vuxhay eyhi (mañçini hək`ee cuna fikir eyhi).	Ats`an faktbişilqa qızıl k`ırı huvuyna fikir nəxübna vuxhay eyhi.
3.1.2.	Mətneedin terminbi cura`a.	Xətta mə`na heleni kalymabişin gırgın mənabi açuxa`a.
4.1.2.	Otk`unee orfografiyeyne normabişisiy durğu işaratbişis riayet ha`a.	Mətneñce lezimin hi`ssa qotkuda aq`vale oyk`an.

MOTİVASIYE

Mə`əlime kompyuterne, prajektore “Bizim Cəbiş müəllim” filmence fragment hagva.

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

Hini filmeeni uşaxaaşe, nen düzgunda deşin harakatbi hi`inbi?

Uşaxaaşini cavabbıışis k`ırı huvuyn. Mə`əlime manbişdi fikırbişis diqqat huvuna. Mə`əllime uşaxaaşe düzgunba cümle gurmüş he`ecenva fikir hoolena.

TƏDGİGATIN SUAL: Mə`əllimise horbi ha`as əxəyee?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Darsni oo iş haa`a giviğalna. Mə`əllime tədgigatini sualbişis cavab qelestime metn qədəqqən.. Manbişin q`ətq`iy ifadəyka ixheçeva fikir hoolena.

Gruppapışkana iş: I grup: tapşırır 1

II grup: tapşırır 2

III grup: tapşırır 3

IV grup: tapşırır 4

Uşaxaaşe tapşırırbi hi`iyle goone. təgdimatbi ha`anbi.

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Uşaxaaşe hor- hor hi`iy pısa ixhay müzakireeqa giviyxhena. “Horbişin aq`va k`ar qa`a” dekkaaşini kalymayn mətinni mövzuys uyğynda qöo ixhay g`eçeyn?

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Zarafat ha`ani insanın xasiyatbi ögençecad ats`axes ikkananbi. Çule c`ak`ni insanaaşike zarafat hi`iy düzqunda deş vodun. Hala hina yığna mə`əllim vorxhee. İnsan qəs qıxhayletti, k`ırrananğa hi`iyn noq`sanbi yik`el qadiyng`a, pısa eyxhi vor. Əqəna ha`ani yiğil hambazaaşee sanasanğus horbi hi`iy gırgınğus pısa qöo deş, hin sa ədat ixhayn.

ALYAT`UY: Əqəna hi`iyni yigil qəl qöo. Sa – q`ölle zarafatbi yuşen he`e.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: 5 – tapşırır

4 – K`INİN SUMMATİV

1. Huvuyni sifاتبیşis curayna mə`na hoolen sifاتبی ok`ne.

bat`rayn	xhırın
qeqqvuyın	yoxxaran
dikaran	ts`oban

2. Dad hagvani sifاتبیşin carga hagve.

- A) bırıq`i`na, boşşuna, ts`uxhkhuna
- B) ç`ürç`üman, q`apın, q`ızman
- C) mık`an, g`ümən, hissaxan

3. Sifاتبی geedvalee ok`ne

micagın –	mek`vna –
bat`rayn –	ık`arna –
uftanın –	q`əsda –
q`əhalın –	ts`edın –

4. Sifاتبیşdi ögee kalyma neni cinsee vuxhay ook`ne. Hıyd do bı ok`ne.

ık`aran –	vuk`aran –
ık`arna –	ık`aran –
yik`arna –	ts`elebna –
vuk`arna –	

5. Raqambı 1, 3, 5, 7, 9 III – cinsee ok`ne.

6. Sıra say nenin?

- A) xhod`esın
- B) xhebts`al
- C) aazır

7. Sıra saybı neni şıkılıçıbışikvan eyxhi?

- A) – e, – ıy
- B) – yi, – esın
- C) – esda, – esın

8. Sa kalymayka oyk`anan saybı raq`ambışikva ok`ne.

9. Huvuyn raq`ambı kalymabışikva ok`ne.

102, 88, 201, 353, 1049, 2019

DARSBİŞİN SƏ'ƏTBİŞİLQA BİT'ALİ'İY

V BİT'ALİ'İY

Dars №	Kitabedınbı	Məzmunun standartbı	Sə'ətbışın say	Kitabena səiyfa	MK səiyfa
29.	VATAN HICONE?	1.1.1, 1.1.2, 3.1.2, 4.1.2	2	89-91	85-87
30.	RƏHBƏRIS İKKIYKANAN T'ET'BI	1.1.1, 1.1.2, 3.1.2	2	92-93	87-89
31.	XILASKAR	1.1.1, 1.1.2, 3.1.2, 4.1.2	2	94-96	89-92
32.	XILASKAR		2	97-100	
33.	ŞAHZAADAYİY K'INNA PEŞAKAR	1.1.1, 1.1.2, 3.1.2, 4.1.2	1	101-103	93-94
K'İNİN SUMMATİV			1		95
Gırgıda			10 sə'ət	15 səiyfa	11 səiyfa

STANDARTBI: 1.1.1, 1.1.2, 3.1.2, 4.1.2

MÖVZU1: VATAN HİCONE?

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI'YIN MAQ'SADBI
1.1.1.	K`ırı huvuynu fıkrına sade mə`na açu-xaa`a.	Şikleqa ilyaaki kırı huvuyn mətn hexxa`u yuşena`an.
1.1.2.	K`ırı huvuyna fikir nəxubna vuxhay eyhi (mañcini hək`ee cuna fikir eyhi).	Ats`an faktbişilqa qırzıl k`ırı huvuyna fikir nəxübna vuxhay eyhi.
3.1.2.	Mətneedin terminbı cura`a.	Xətta mə`na heleni kalymabişin gırgın mənabı açuxa`a.
4.1.2.	Otk`unee orfografiyeyne normabişisiy durğu işarətişis riayet ha`a.	Mətnençe lezimin hi`ssa qotkuda aq`vale oyk`an.

DARSIN TİP: İnduktiv

DARSIN FORMABI: xəbni va k`ınni gruppabişkana iş

DARSIN USUL: muzakira, ək`əleeqa qabına fikir

RESURSBİ: Vatanis aaidın şikilybı

MOTİVASİYE

Mə`əllime q`uvayle Azarbaycanna uftanna manzara-bişikana sikil gyuvabxhınna, goone hina seç`eyhe.

1. Nyak vobna g`ızıl xhinne.
Xhyan vodun şarbat xhinne.
Veriğ vobna məlhəm xhinne.
Curavxhay vodun derd xhinne.
Azarbaycan, Azarbaycan.
2. Çolbı, çamanbı,
Tarlının oylağbı.
Yik`eedın işixbı
Vardnan bağbı.

3. İçer, istağar,
Gadebı igidar.
Xav-uçağ
Yedni xhulee.
Avxuna i`mır
Qik`vee, nyuq`nee.
Azarbaycan, Azarbaycan

kitabena səiyfa 89

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

Seç`e nişni hək`ee yuşen haa`a. Cavabbişis k`ırı helen. Mə`əllime uşaxaaşini yuşenaviys fikir hoolena.

TƏDGİGATIN SUAL:

Mə`əllime yazıynı q`uval "Vatan" kalyma ook`anna?
Vatan vuşdime hicone vobna?

TƏDĞİGATIN İKKIY:

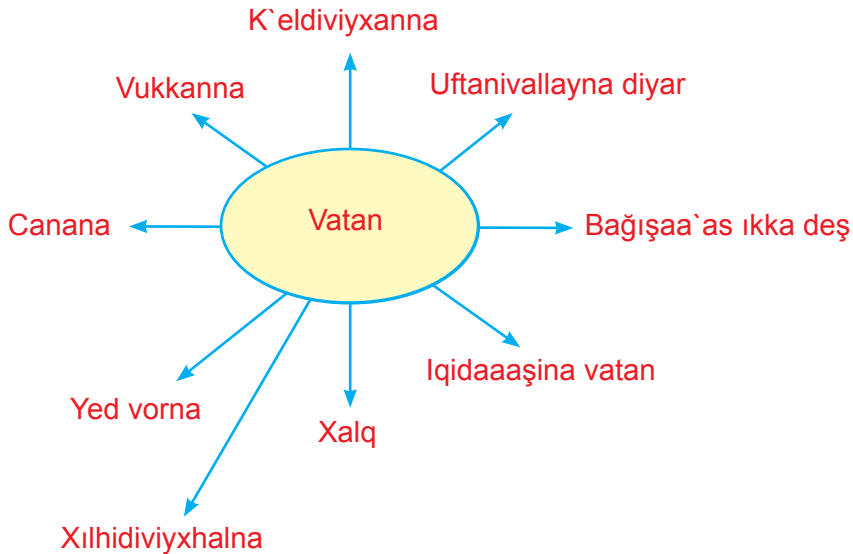
Mə`əllime uşaxar gruppabişilqa curaa`anbı va iş varaq`bı bit`al ha`anbı.

1. Vuşdime Vatan nenane?

2. Nya`as Vatan vukkiykanas va g`orumuşaa`as vukkanna?

3. Xalq`, insan, el, pelyang, cəmə`ət, g`oşun, ordu, əhaali, gurt, gul, əlcək, corabbı, adisse kalymabişin nenbın xəbvallee` işlemişa`a. Kalymabişis cumlebi ok`ne.

Uşaxaaşına vaxt bıkır vuxhayle goone, tapşırıxbı təhvıl qelenbı. Har tagdimatile goone “Vatan” kalymayni g`ırağıl ıxhayn kalymabı oyk`ananbı. Nəticel hinəxübna sa cədvəl vooxhena.

Hına cədvəl qoa`astimee, mə`əllimın kumaq lezımda vodod

Mə`əllime “Vatan hicone” mətn qətqiyle goone 3 – le uşax lövhəeqa qoyt`al. Manbişis rolbı heli (vukkekkanas, Hasan didey, Elşen). Mətn qədəqqən. Çetinni kalymabişis izahat helen. Dekkaaşın kalymabı uşaxaaşis qədəqqənıbı, izahatbı helenbı.

1. Vatanılqa arı, imanəeqa qarı.

2. Yəqqı`l qik`as vorxhee – vatan vobna.

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Uşaxaaşe Hasan dideyniyi Elşeni dialogus k`ırı helen, xalq` kalymabişin leksik mə`na xəbquvxhana. Mə`əllime k`umag huvu hin kalymabı sanasançike cura`anbı. Mani kalymabişis delesin kalymabı t`abal hı`ı, cumlebi qa`anbı.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Azərbaycan kalyma yişdimee canana vobna. Şi yişdi Vatanik`a fəxr ha`as əxə. Yişda Vatan yiğ-yiğile uftan qooxhi, xəb qooxhena. Dynyeyni gırgını çigabişee Azərbaycan vaats`a vobna. Vatan deşxhee, sinab deşinbı. Şaire uftanda uvhu vodun:

“Vatan yızın g`iyniyi yiğ”

G`iyqiyn toy – bayram vodun.

Haq` vodunki, şad vuxhes

Azərbaycan eyheng`a.

Yik`bı ixi`yxə vodunbı

Azərbaycan eyheng`a.

kitabena səiyfa 90

Q'İYMATBIŞİN HUVUY: Cədvəlis əsasən q'iyamat heli

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: Sa esse ok`ne. "Zı faxr ha`an ki, zı Azərbaycanlı vorna".

MÖVZU2: CUMLEYN ÜZVUBI

MOTİVASİYE

Mə`əllim: – Uşaxar, quval q`öble cumle vobna opk`un.

1. Yed işile qarı. 2. Yed mık`alin ayqı isile qiyeles.

Tapşırax: – İni cumlebışee əsas fikir haagvan kalymabı tabal he`e.

(1 – Yed qarı, 2 – Yed qiyeles) Şagirdaaşe muzakira ha`a.

TƏDGİGATIN SUAL: – Cumle üzvubı xhuelenne vod? Mançin əsas üzvubışee hicone hagva? Q`od`esdi daraceyni üzvubışee hicone hagva?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Gruppabışikana iş

Maktabni kitabni № 90-91 səiyfeedın ats`al helen material qədəqqə.

Cumleyqad xholle üzvu vodun: mübtada, xabar, təyin, tamamlıq (alava) zərlik (usul). Cumlead əsas fikir haagvani üzvubışik`le - əsas üzvubı: - mübtada, xabar. İzah ha`ani üzvubışik`le – təyin, alava, usul – q`ödesdi daraceyn üzvubı eyhi. Cumlee harın cini xattıka hagva.

I grup: 3-le əsas üzvubınan cumlebı ok`ne.

II grup: Cumlebışee əsas va q`ödesdi daraceyn üzvubı ixhecen. 3-le cumle ook`ne.

III grup: Maktabni kitabeençe səiyfe 91, 1 – tapşırax he`e.

IV grup: Maktabni kitabeençe 2 – tapşırax he`e

ALYAT`UY:

Mizeni g`aydabışis sİK`ıyn tapşırax ha`a. 3 – tapşırax. İmla ook`an. Cumle üzvubışdi avgançe xat`bı ts`its`a`a.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: 3 – le əsas üzvubıkan, 3 – le gırgın üzvubı vodnan cumlebı ok`ne.

kitabena səiyfa 91

30 DARS

RƏHBƏRIS İKKIYKANAN T`ET`BI

2 sə`ət

STANDARTBI: 1.1.1, 1.1.2, 3.1.2

MÖVZU1: RƏHBƏRIS İKKIYKANAN T`ET`BI

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI`IYN MAQ`SADBI
1.1.1.	K`ırı huvuynı fıkrına sade mə`na açu-xaa`a.	Şikleqa ilyaakı kırı huvuyn mətn hexxa`u yuşena`an.
1.1.2.	K`ırı huvuyna fikir nəxubna vuxhay eyhi (mañçini hək`ee cuna fikir eyhi).	Ats`an faktbışilqa qırzıl k`ırı huvuyna fikir nəxübna vuxhay eyhi.
3.1.2.	Mətneedın terminbı cura`a.	Xəttə mə`na heleni kalymabışin gırgın mənabı açuxa`a.

DARSIN TIPI: Induktiv

DARSIN FORMABI: xəbni va k`inni gruppabişikana iş

DARSIN USUL: muzakira ək`əleeqa qabıa fikir

RESURSBİ: iş varaq`bı

MOTİVASİYE

Mə`əllime projekteerə "Həydar Əliyev va uşaxar" sənədlı film hagva.

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

Filmee haşşune g`eçi?

Mang`uni hək`ee hıcone ats`a? Uşaxaaşe mə`əllimni sualbişis cavabbı qelenbı.

TƏDGİGATIN SUAL:

Yışdı xalqına lider "Həydar Əliyev nya`as uşaxaaşına hambaz" vorna?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Mə`əllime uşaxar 3-ni gruppabişılqa curaa`anbı, iş varaq`bı bit`al ha`anbı.

I grup: H.Əliyevni işbişdı hək`ee hıcone ats`a?

II grup: H.Əliyevn – Ümumili liderni hək`ee medın hıcone ats`a? Ats`anbı hambazaaşık`le eyhe.

III grup: İlyaakıyni filmee xəttə nişisne fikir huvu?

Mə`əllime ats`anbı uşaxaaşis hıxharı`ınbı. Uşaxaaşe vaxt bıkrıvıxhame tapşırıxbı taffıl quvıynbı. Cavabbışis k`ırı helen. Yıgıni cavabbışis q`ıymat hoolena.

"Rəhbəris ikkiykanan t`etbı" mətın rolbişka qədəqqən. Çetinni kalymabişis izahat helen.

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Uşaxaaşe H.Əliyevni hək`ee ilyaakıyni filimiy qətcını mətınıni əredın fərq` izah ha`an.

Manbişe liderin uşaxaaşına nəxürne yugna hambaz ixhayn va mang`un təbiətis, ufhaniyvallays nımeə marag ixhayn müğaise ha`an.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Şi yışdı xalq`ını liderike şas axuyni vatanıs, xalq`ıs, təbiətis məhəbbətike numune alyatas ıkkanan. H.Əliyevıs hammaşe uşaxar xəbba vukkiykın, manbı yışdı vatanın davamcer vobunbı.

Q`İYMATBİŞİN HUVUY: Məyarbişis sik`ı q`ıymat holena.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: H.Əliyevni hək`ee esse ook`ne.

MÖVZU2: CUMLEYN ƏSAS ÜZVUBİ. MUBTADA

MOTİVASİYE

Mə`əllim: – Zı q`uval 3-le cuumle vobna opk`un. Mani cumlebişeençe sa mubtadayiy xabarnana cumle g`əvxü, daftareeqa ook`ne. Cumlebı: G`ı`l qəö. İti`mun gyogiy goğa. G`ı`lina şı şıvalqa vüqqəs.

kitabena səiyfa 92

kitabena səiyfa 93

TƏDĞİGATIN SUAL: Əsas üzvü nənbinə? Mənçə cumlee hıcone hagva? Muftadayn rol hıcone? Neni sualbıışisne cavab qeli?

TƏDĞİGATIN İKKİY:

Gruppabıışikana iş

Huvuyni sualbıışın cavabı şagirdaəşe iş haa`ni varaq`bışee oyk`an

I grup: Huvuyni cumlebıışeence əsas üzvü xat`ıka hagva. Pıran g`i`l qadı. Sık`ınni vaxtake tətıl bı giğalas. Uşaxar furbol huvaagas stadioneeqa hapk`ın.

II grup: Cumlebıışeence muftadabı t`abal hı`l sual gıxhxhe.

Akıf darseençə qarı. Yıxhxhaniyn t`et`bı alyadı. Gadebı damasqa hapk`ın.

III grup: Yıvaaşile t`elebı k`yaa vod.

Geqquyn t`elebı k`yaa. Ts`ıvliqa gyogybı gi`yğal. Mani cumlebıışee əsas üzvü xat`ıka hagve. Muftadays sual huvu, ooğançə ok`ne.

IV grup: Sokegana 3-cumle ook`ne. Əsas üzvubıışik avğançə xat`bı ts`ıts`e`e.

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Gruppabıışdı məlumatbıışis k`ırı iliyxhe va muzakıra ha`a.

DARSANI KITABİKANA İŞ:

Kitabnı № 93 səhiyfeedın ats`al helen material qədəqqə va izah ha`a. 1 – tapşırax oyk`an.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Muftada cumlee şavukeyiy va nişikeyiy yuşenaa`a vuxhay hagvan əsas üzvu vodun. Muftadayn haşune? hıcone?, şavane? hasbine? hıcobine? nişe? va menni sualbıışis cavab qelen.

Muftada xabarıka bağılda.

ALYAT`UY: Mizeni g`aydabıışis sik`ıyn tapşırıxbı ha`a. 2-tapşırax heli.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: Şu ilgeeç`uni mətnençə 5-cumle opk`un, əsas üzvü təhlil he`e.

31-32 DARS

G`ATTİXHANA`ANA

2 sə`ət

STANDARTBI: 1.1.1, 1.1.2, 3.1.2, 4.1.2

MÖVZU1: XILASKAR

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI`IYN MAQ`SADBI
1.1.1.	K`ırı huvuynı fıkırna sade mə`na açu-xaa`a.	Şikleqa ilyaakı kırı huvuyn mətn hexxa`u yuşena`an.
1.1.2.	K`ırı huvuyna fıqır nəxubna vuxhay eyhi (mançini hək`ee cuna fıqır eyhi).	Ats`an faktbıışılqa qırzıl k`ırı huvuyna fıqır nəxubna vuxhay eyhi.
3.1.2.	Mətnedın terminbı cura`a.	Xəttə mə`na heleni kalymabıışın gırgın mənabı açuxa`a.
4.1.2.	Otk`unee orfografiyeyne normabıışisiy durğu işaratbıışis riayet ha`a.	Mətnençə lezimin hı`ssa qotkuda aq`vale oyk`an.

DARSIN TİPİ: İnduktiv

DARSIN FORMABI: xənni va k`inni gruppabişikana iş

DARSIN USUL: muzakira, ək`əleeqa qabına fikir

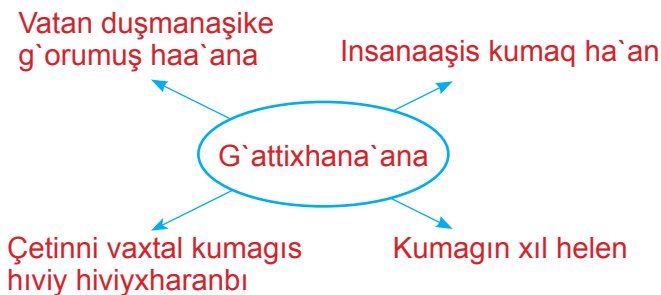
RESURSBİ: kitab

MOTİVASİYE

Mə`əllime lövhəe G`attixhan`aana kalyma ook`anna. Cirayni usulbişikana istifade ha`an.

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

1) Hina kalyma qəbqiyng`a şos nəxdun fıkrı bı qöön? G`attixhana`ana eyheng`a hicone ək`əleeqa qöön? Uşaxaaşe harung`e sa fikir eyhena.

2) Məxüd ats`axeki, ok` haa`ani sahee vobınbı? Hina nen pisin hadise vuxhes vooxhiyi?

Kumaq haana sual: Ok` ha`ani cigayl vuxhaynbıne? Ok haa`a vuxhay ögence g`avcunane?

TƏDGİGATIN SUAL:

Nəxüdnə ats`axe, nena vuxhe pısdı hadise (maşın i`xee, yivile hı`gakiy, xoçeyn üvxhiy, xvaan aqqıy, xılen, qelın hadquriy va m) hini hicone sabab eyxhi?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Mə`əllime “g`attixhana`ana” mətn rolbişikana qədəqqən. Mətn xəbquvxhasdime oo işləmişooxhennbı.

Gruppabişikana iş

I va III qruppay iş. Tapşırıx N 1

II va IV qruppay iş. Tapşırıx N 2

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Uşaxaaşe mətn qətqiyle goone mətnə rast k`adını pısdı hadiseyni hək`ee müzakirebı ikkekkanbı.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Uşaxaaşe qətqiyn mətn ats`axa ixhay haguyn. Manbişe mətinni hək`ee con fıkrı bı rəhatta izah ha`as əxi`nbi, oo iş hav`uy, kalymanı cumlebışe işləmişaa`anbı.

kitabena səiyfa 94

kitabena səiyfa 95

Mətinni oo ikkiyni müzakirebişikə ats`axayn ki, ixhayn pisin hadisebi diggətsiziyvallike eyxhen. Pisin hadisebi dexhesdime insan diqqatra ixhes ikkana.

YARADICI TETBİQETMƏ: Mətnə haguyn xhinne, pisdı hadiseys rast qabıynbine? G`açeynbi, harung`ve conı fikreka izah he`e.

XAAQA HUVUYN TAPSIRIX: Mətn qəttqə.

MÖVZU2: XABAR

MOTİVASİYE

Mə`əllim: – Uşaxar, əsas üzvubı: muhtadayiy xabar vodun. Muhtadayni hək`ee şı ilğəçuyın. Muhtadayn cumlee şavukeyyı va nişikəyyı yuşənaa`a vuxhay hagva. Çoc qarına cumlee - çoc – muhtada vodun, bes qarına kalıymayn hıcone hagva?

TƏDGİGATIN SUAL: Xabar cumle üzvuyın hıcone hagva? Neni sualıbişis cavab qeli. Muhtadayka nəxdun bağılda?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Gruppabişikəna iş

Huvuyını sualıbişin cavabı şagirdaəşe iş haa`ani vərəq`bişee oyk`an.

I grup: Əsas cumle üzvubı tab`al`l avğançe xat` qikke.

1. Həyrişşen şı bağəençe xəttə əraq`ar sı`ı.
2. Musıgıynı dərseeqa zı naq`ra ikki.
3. Veriğ kyoç`una.

II grup: Sokeğana 3-le cumle ok`ne.

Xabarık avğançe xat` qikke.

III grup: K`at`bişdi cıgeeqa xabar gıxhxhe.

K`at`bişdi cıgeeqa xabar gıxhxhe.

1. Uşaxar ç`alagaqa

2. Mə`əlliməe zas “5” ...

3. Yiz havaabı mık`a

IV grup: K`at`bişdi cıgeeqa xabarbi ok`ne.

Şit`yaar (hıcone ha`a?) ...

Bissiy - - - -

Vəq`əbi - - - -

Mesaj - - - -

Şikil - - - -

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Gruppabişdi məlumatbişis k`ırı ilıyxhe va muzakira ha`a.

DARSANI KITABİKANA İŞ:

Kitabni № 95-96 səiyfeedın ats`al helen material qədəqqə va izah h`a.

kitabəna səiyfa 97

kitabəna səiyfa 98

STANDARTBI: 1.1.1, 1.1.2, 3.1.2, 4.1.2

MÖVZU1: ŞAHZAADAYIY K'INNA PEŞAKAR

	MƏZMUNUN STANDARTBI	XƏTQI'YIN MAQ`SADBI
1.1.1.	K`ırı huvuynu fıkrına sade mə`na açu-xaa`a.	Şikleqa ilyaakı kırı huvuyn mətn hexxa`u yuşena`an.
2.1.2.	Sade cumlebi istifadə hi`iyka gaf haa`a.	Yuşena`anq`a yuşeyni curbacurni formabı – şike ikkananzud istifadə ha`a.
3.1.2.	Mətneedin terminbı cura`a.	Xətta mə`na heleni kalymabişin gırgın mənabı açuxa`a.
4.1.2.	Otk`unee orfografiyeyne normabişisiy durğu işaratbişis riayet ha`a.	Mətnençe lezimin hi`ssa qotkuda aq`vale oyk`an.

DARSIN TİP: İnduktiv

DARSIN FORMABI: xənni va k`inni gruppabişikana iş

DARSIN USUL: muzakira, ək`əleeqa qabına fıkr

RESURSBİ: iş varaq`bı

MOTİVASIYE

Rolbişikana iş. Mə`əllime ögeeni darsəe huvuyni sınıfene neni ixhe sa uşaxın, sa musigiyni alete huvagas əxə ixhay qıdghın hi`iyn. Uşaxaaşine sang`ve skripka əlüvxəs vəxəənava eyhen. Mə`əllime sa uşağıke sa maq`am huvaagas xahis hi`iyn. Uşaxe huvaagina. Menni uşaxeyid musigi alete huvaagas vıkkıyınna, mang`uke ixha deş. 3 – di uşaxe mang`us yugda ixəçinva, yugda huvaagas əxə ixhay uvhuyn.

KUMAG İXHECENVA HELEN SUAL:

Şok`le nəxüdnə ats`a vodun, agar sa insanik`le sa iş yugba vats`a desxhe, ğu hina iş yugba vats`a vuxay uvhee, düzgundane vodun?

TƏDGİGATIN SUAL:

Merung`us yugra g`acestime, horbı hi`iy yugdane g`eci?
Hinəxüd harakat hi`iy, nimeega düzgunda vodun?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Mətn qədəqqə. **Gruppabişikana iş**

I va II qrup. Tapşırıx N 1

III va IV qrup. Tapşırıx N 2

Hin tapşırıxbı muzakira ha`anbı.

– Nəxud ixhee horbı ha`as eyxhiye? Agar su sang`us yugda ixəçinva düzvalla ittyovhee, hamana hadise yik`el qabee, hambazaaşis yuşen hee`e. Uşaxaaşis fıkrılaşmışuvxhes vaxt hoolena. Nekki yugni xabarıs k`ırı helen. Yuşena`aletti g`ayıkkıyn tersinanbı qa`anbı. Cuna fıkr düzgunba eyhes əxəna uşaxna fıkr q`abil vooxhena.

kitabena səiyyə 101

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Həxüd ixhe- ixheçin, insan duzgunra yuşen ha`as İkkanna.

Sayid deşin tərİfbİşe insanın xasiyat badal ha`an, cule raziyra İxhes qoyt`alna. "Düzgunni kalymayn vuk`ul ooqa qaa`ana" dekkaaşina kalyma gİrgung`us numune vuxhes vukkanna. Müdrükbişe eyhena kalyma vobna: "Dyats`ani sang`veee İşnime vas tərİf helixhee, ğu masxara ha`a eyxhena"

YARADICI TETBİQETMƏ: Qətqı`yni mətİnni oo "Lovğalıq yuğun xasiyat deş vodun" İnşa ook`ne.

XAAQA HUVUYN TAPŞIRIX: Metn qətqe

Q`İYMATBİŞİN HUVUY: Meyarbişdi cedvalıka İlyaaqi q`iyomat holena

MÖVZU2: CİT`ANA VA XİLİYNA CUMLE

MOTİVASİYE

Mə`əllim: – Uşaxar, q`uval q`öble cumleee vobna opk`un. Yuxhxhan qadı. Yuxhxhan haynİssen mİk`ada İxha. Mani cumlebİşda nena cİt`anaye, nena xİlynyaye? Cİt`allayiy xİlyba vuxhay nişİken asılıda?

TƏDGİGATIN SUAL: – Cİt`anayiy xİlyna cumle sanasan-çİke nəxubne curaa`a?

TƏDGİGATIN İKKİY:

Gruppabişikana iş

Huvuyıni sualbİşin cavabbı şağirdaaşe iş haa`ani varaq` bİşee oyk`an.

I grup: Cİt`ana xheyİble cumle ook`ne.

II grup: Xİlyna xheyİble cumle ook`ne.

III grup: 3-le üzvunana xİlyna cumle ook`ne

IV grup: Hayınbı nen cumlebİne?

Verİğ suvale hobzur.

Xəmdə şİ mİhmaniyvalis hapk`ın.

Gyoğuyule qiyğa damabı ç`akı qetxha.

MƏ`LUMATIN SANASANG`ULQA HİXXHARİ`İY.

Gruppabişdi mə`lumatbİşis k`ırı İliyxe va müzakıra ha`a.

DARSANI KITABİKANA İS:

KKitabni № 102-103 səiyfeedın ats`al helen material qədəqqən va izah ha`a .1 – tapşırIx oyk`an.

HİCOYİY ATS`AXHXHA

Cumlebı cİt`anbı va xİlynbı eyxhenbı. Saccu əsas üzvubişİke – mübtadayiy xabarİke vuxhayni cumleyk`le cİt`ana cumle eyhi.

Əsas üzvubişİka sacİgee q`öd`esdi daraceyni üzvubişin saxheed cumlee vodxhee, məxübni cumleyk`le xİlyna cumle eyhen.

ALYAT`UY: Mİzeni g`aydabişis sİk`İyn tapşırİxbı ha`a. 2-tapşırIx heli.

kitabena səiyfa 102

kitabena səiyfa 103

5 – K`INİN SUMMATİV

1. Cumleyqad xhulelle üzvu vodun?

A) 7

B) 6

C) 5

2. Cumleyn uzvubı bit`alexhenbı:

A) 3-ni cigaylqa

B) 4-ni cigaylqa

C) 2 – ni cigaylqa

3. Əsas cumle üzvubı nenbine?

A) alava, təyin

B) usul, xəbər

C) mübtəda, xəbər

4. Xabar – cumle üzvu nenane?

A) yişda

B) çoc

C) oyk`an?

5. Q`od`esdi daracayni üzvubişik avğançe ts`its`a`an xat`bı qikke. Təyin, alava usul.

6. G`iyna it`umun gyoğiy gyoğa vodun. Cumle təhlil hee`e. Avğançe xat`bı qikke.

7. Neni üzvubişike vuxhani cumleyk`le cit`ana cumle eyhen

A) 2 – daraceyni

B) əsas üzvubişike

C) gırgincike

8. Hayna nena cumlene. Çit`ana deşxhee xiliyna? Darsbı tamxhamee zı Bakveeqa hambazısqa üqqəs.

Dünya 'b' nın ev,

Saxur dili 4

Ümumi təhsil məktəblərinin 4-cü sinfi üçün
Saxur dili fənni üzrə dərsliyin

METODİK VƏSAİTİ

Tərtibçi heyət:

Müəlliflər:

**Zəbərçət Süleymanova
Şakir Navruzov
Gulcahan Osmanova**

Nəşriyyat direktoru
Dil redaktoru
Kompüter dizaynı
Korrektor
Texniki redaktor
Rəssam

**Rəhilə Soltanqızı
Muradova Yətər
Nigar Feyzullayeva
Ramazanova Solmaz
Ruslan Mahmudov
Dilbər Əhmədova**

© Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin qrif nömrəsi: 2023-009

Müəlliflik hüquqları qorunur. Xüsusi icazə olmadan bu nəşri və yaxud onun hər hansı hissəsini yenidən çap etdirmək, surətini çıxarmaq, elektron informasiya vasitələri ilə yaymaq qanuna ziddir.

Hesab nəşriyyat həcmi 10. Fiziki çap vərəqi 12. Formatı $57 \times 82 \frac{1}{8}$.

Kəsimdən sonra ölçüsü: 195x275. Səhifə sayı 96.

Şriftin adı və ölçüsü: məktəb qarnituru 12-14. Ofset kağızı. Ofset çapı.

Sifariş .Tiraj .Pulsuz. Bakı – 2023.

Əlyazmanın yığıma verildiyi və çapa imzalandığı tarix: 07.02.2023

Çap məhsulunu hazırlayan:

Çaşıoğlu Eİ MMC
Bakı şəhəri, M.Müşfiq küçəsi 2A.

Çap məhsulunu istehsal edən: